

Opinto-opas
2013–2014 ja 2014–2015

Erikoishammaslääkärikoulutus

Oulun yliopisto
Lääketieteellinen
tiedekunta

Toimittanut Eija Ruottinen

ISSN 0784-7154

Lukijalle

Tämä opinto-opas sisältää erikoishammaslääkäritutkinnon yleiset määräykset ja opetussuunnitelmat lukuvuosiksi 2013-2014, 2014-2015.

Opinto-oppaasta löytyvät keskeiset erikoishammaslääkärikoulutusta koskevat tiedot ja siihen kannattaa tutustua erikoishammaslääkärikoulutuksen opintosuunnitelmaa tehdessä ja erikoistumisen aikana.

Lisätietoa koulutuksesta antavat koulutuksen vastuhenkilöiltä, kouluttajilta ja koulutuspäälliköltä (jatkokoulutus, Aapistie 5 A, PL 5000, 90014 Oulun yliopisto, email: eija.ruottinen (at) oulu.fi, puh. 0294 48 5106, 040 8381394).

Opinto-opas, lomakkeet, tiedotteet yms. löytyvät tiedekunnan sivulta:

www.oulu.fi/ltk/

Eija Ruottinen
koulutus­päällikkö

LÄÄKETIETEELLISEN TIEDEKUNNAN HALLINTO

Aapistie 5 A
PL 5000
90014 Oulun yliopisto

puh. 0294 48 0000 (vaihte)
faksi (08) 537 5111

Dekaani, professori	Kari Majamaa	puh. 0294 48 5010
I Varadekaani, professori	Olli Vainio	puh. 0294 48 5864
II varadekaani, professori	Jouni Jaakkola	puh. 0294 48 5592
Hallintopäällikkö	Juha Kukkonen	puh. 0294 48 5100
Koulutuspäällikkö (tohtorikoulutus ja ammatillinen jatkokoulutus)	Eija Ruottinen	puh. 0294 48 5106
Koulutuspäällikkö (peruskoulutus)	Minna Hallia	puh. 0294 48 5102

Opintoasianpalvelut

Opintoasiansihteeri (jatkokoulutus)	Anne Ollila	puh. 0294 48 5107
Opintoasiansihteeri (peruskoulutus)	Leena Seppänen	puh. 0294 48 5104

Tiedekunnan ammatillisen jatkokoulutuksen hallinto

Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen kehittämistä ja koordinoitua varten tiedekunnassa toimii ammatillinen jatkokoulutustoimikunta, jonka puheenjohtajana toimii 31.12.2013 asti professori Jyrki Mäkelä kirurgian klinikalta, puh. (08) 315 2018. Alueellisena yhteistyöelimenä lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen määrällisessä ja laadullisessa kehittämisessä toimii alueellinen neuvottelukunta, jonka puheenjohtaja on dekaani Kari Majamaa 31.12.2013 asti.

Sisällysluettelo

ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN YLEISET MÄÄRÄYKSET 2013-2014, 2014-2015.....	5
1. HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO	6
2. OPINTO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN JA LÄSNÄOLOILMOITUS	8
3. TUTKINNON RAKENNE JA TAVOITTEET	9
4. ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIN TUTKINNON SUORITTAMINEN	10
4.1 Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus	10
4.2 Koulutusta ja palveluja koskevia yleisiä määräyksiä	10
4.3 Yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen hyväksyminen	14
4.4 Arviointi ja erikoistuvan hammaslääkärin ohjaaminen	15
4.5 Teoreettinen opetus	16
4.6 Johtamiskoulutus osana erikoishammaslääkärin tutkintoa.....	16
4.7. Säteilyturvallisuus terveydenhuollossa	16
4.8. Valtakunnallinen erikoishammaslääkärikuulustelu	17
4.9 Muut kuulustelut	19
5. LAINSÄÄDÄNTÖ JA AIKAISEMPIEN OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN.....	19
6. OPINTOSUORITUSTEN HYVÄKSYMINEN SEKÄ TUTKINTOTODISTUKSEN HAKEMINEN	21
7. LAILLISTAMINEN ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIN TUTKINNON JÄLKEEN	22
II OPETUSSUUNNITELMAT LUKUVUOSIKSI 2013–2014 ja 2014–2015	23
HAMMASLÄÄKETIETEELLISEN DIAGNOSTIIKAN KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Suupatologia	23
HAMMASLÄÄKETIETEELLISEN DIAGNOSTIIKAN KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Suurradiologia	26
HAMPAISTON OIKOMISHOITO	30
KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Kariologia ja endodontia	33
KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Lasten hammashoito.....	36
KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Parodontologia	38
KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA Painotusala: Protetiikka ja parentafysiologia	40
SUU- JA LEUKAKIRURGIA.....	43
TERVEYDENHUOLTO	46
LIITE	48

ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN YLEISET MÄÄRÄYKSET 2013-2014, 2014-2015

Erikoishammaslääkärikoulutusta koskevat yleiset määräykset ovat ammatillisen jatkokoulutustoimikunnan ja koulutusdekaanin hyväksymät määräykset koulutuksen suorittamisesta, jotka koskevat kaikkia erikoisaloja ja kaikkia erikoistuvia riippumatta opinto-oikeuden myöntämisaikajankohdasta.

Yleisten määräysten lisäksi opiskelija suorittaa tutkintonsa oman erikoisalansa tutkintovaatimusten mukaisesti.

Yleiset määräykset ja erikoisalakohtaiset tutkintovaatimukset ovat sitovat, ja niitä noudattavat kaikki erikoistumiskoulutuksen parissa toimijat (mm. erikoistujat, opetushenkilökunta, vastuuhenkilöt ja hallintohenkilökunta).

Yleiset määräykset sisältävät koulutuksen suorittamiseen liittyviä määräyksiä. Käytännön ohjeet ja lomakkeet löytyvät tiedekunnan internet-sivuilta osoitteesta www oulu.fi/ltk/

1. HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO

Erikoishammaslääkärin tutkinto voidaan suorittaa Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistoissa. Varsinainen päättäväältä erikoishammaslääkärikoulutuksessa on opetus- ja kulttuuriministeriöllä ja lääketieteellisillä tiedekunnilla. Muut viranomaiset ja toimielimet ovat neuvoa-antavia ja niiden tehtävänä on koulutuksen kehittäminen ja koordinointi.

Seuraavassa on koottu eri toimijoiden sekä myös erikoishammaslääkärikoulutuksen kannalta keskeisten erikoistuvan hammaslääkärin, koulutuksen vastuuhenkilön ja kouluttajan tehtävät.

Erikoistuva hammaslääkäri

Erikoistuvan hammaslääkärin edellytetään tutustuvan koulutuksen pysyvääsmääräyksiin ja oman erikoisalansa vaatimuksiin sekä osallistuvan henkilökohtaisen koulutussuunnitelman laatimiseen sekä lokikirjan pitämiseen saamastaan koulutuksesta. Lisäksi hänen tulee osallistua oman oppimisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen.

Vastuuhenkilö

toimii oman koulutusohjelmansa osalta asiantuntijana ja vastaa koulutusohjelman toteuttamisesta. Vastuuhenkilö tekee henkilökohtaiset koulutussuunnitelmat yhteistyössä erikoistujien kanssa, hyväksyy ne ja seuraa koulutuksen edistymistä. Lisäksi vastuuhenkilö kehittää arviointia ja seuraa sen toteutumista. Yliopistosairaalan ulkopuoliset koulutuspaikkasopimukset tekee vastuuhenkilö, jotka tiedekuntaneuvosto hyväksyy.

Kouluttaja

on koulutuksen vastuuhenkilön nimeämä ja toimii yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa. Hän vastaa osaltaan koulutuksen toteutumisesta ja koulutuspaikan koulutusedellytyksistä. Kouluttaja osallistuu arviointeihin erikoisalalan käytäntöjen mukaisesti.

Ammatillisen jatkokoulutustoimikunnan tehtävänä on vastata koulutuksen kehittämisestä ja koordinoimisesta Oulun yliopiston vastuualueella. Toimikunta käsittelee erikoishammaslääkärikoulutukseen liittyviä asioita ja ohjaa käytännön koulutuksen toteuttamista.

Alueelliset neuvottelukunnat

toimivat yliopistojen yhteydessä alueellisina yhteistyöeliminä lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen määrällisessä ja laadullisessa kehittämisessä. Neuvottelukunnissa ovat edustettuina yliopisto, yliopistollinen keskussairaala, sairaanhoitopiirit, perusterveydenhuolto, suun terveydenhuolto, aluehallintovirasto ja erikoistuvat.

Koulutusyksikkö

Koulutusyksikön eli Oulun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan tehtäviin kuuluu

- hyväksyä erikoistuvat hammaslääkärit koulutusohjelmiin
- hyväksyä opetussuunnitelmat
- vahvistaa koulutusohjelmien vastuuhenkilöt ja kuulustelijat
- käsitellä teoreettisia opintoja ja käytännön palvelua ym. opintoja koskevia asioita
- antaa tutkintotodistukset.

Yliopistollisissa sairaaloissa ja muissa hyväksytyissä koulutuspaikoissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimukset, suoritetaan erikoistuvien valinnat koulutusvirkoihin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Erikoishammaslääkärin tutkinto voidaan suorittaa Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistoissa

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon jälkeen hakemuksesta oikeuden harjoittaa hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Myös erikoishammaslääkärin tutkinnon suorittaneet hakevat Valviralta ammatinharjoittamisoikeuksia. Valvira rekisteröi erikoishammaslääkäritutkinnot ja antaa pyynnöstä todistuksen erikoishammaslääkärin oikeudesta.

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan tehtävänä on antaa lausuntoja ja tehdä aloitteita terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta, ammattitoiminnasta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Neuvottelukunnan jäsenet edustavat terveydenhuolto- ja opetusviranomaisia, lääketieteellisiä tiedekuntia sekä muita korkeakouluja ja oppilaitoksia, jotka vastaavat terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta.

2. OPINTO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN JA LÄSNÄOLOILMOITUS

Erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin tutkintoa koskevan asetuksen (420/2012) mukaisesti (§ 4) erikoishammaslääkärin tutkintoa suorittamaan voidaan ottaa henkilö, joka on saanut Suomessa oikeuden tai luvan harjoittaa hammaslääkärin ammattia laillistettuna hammaslääkärinä ja joka on työskennellyt päätoimisesti hammaslääkärin kliinisissä tehtävissä vähintään kaksi vuotta. Jos työskentely hammaslääkärin tehtävissä suoritetaan osa-aikaisesti, pitenee vastaavasti vaadittava palvelusaika. Opinto-oikeutta ei voida myöntää rajoitetun luvan perusteella, eli jos laillistus on määräaikainen ja/tai johonkin tiettyyn sairaalaan/terveyskeskukseen sidottu.

Opinto-oikeutta haetaan yliopistolta, jonka vastuualueella erikoishammaslääkärikoulutus on tarkoitus suorittaa. Opinto-oikeus myönnetään kerrallaan vain yhteen koulutusohjelmaan. Muualla kuin Suomessa hammaslääkärin tutkinnon suorittaneelta edellytetään lisäksi todistuksella osoitettu vähintään tyydyttävä suomen tai ruotsin kielen taito. Hyväksyttäviä kielitodistuksia ovat Opetushallituksen järjestämä yleinen kielitutkinto (taso 3-4, keskitaso) tai Valtiohallinnon kielitutkinto (tyydyttävät tiedot). Lisäksi hyväksytään Kesäyliopiston suomenkielenkurssi (taitotaso 6-9).

Valinta erikoistumisvirkoihin tapahtuu terveystalouden järjestelmässä.

Erikoistuva suorittaa tutkintonsa niiden tutkintovaatimusten mukaan, jotka ovat voimassa opiskeluoikeuden myöntämisaikana. Opiskelupaikan vastaanottamalla erikoistuva sitoutuu noudattamaan koulutuksesta annettuja ohjeita ja määräyksiä sekä noudattamaan opinto-opiaan vaatimuksia.

Ilmoittautuminen yliopistoon

Erikoistuvan hammaslääkärin on ilmoitettava joka lukuvuosi läsnä – tai poissaolevaksi. Läsnä olevaksi pitää ilmoittautua niinä lukukausina, joihin nauttii opetusta, saa säännöllistä ohjausta, suorittaa teoreettista kurssia, osallistuu kuulusteluun tai hakee tutkintotodistusta. Ilmoittautumisen voi tehdä sähköpostilla osoitteella [opintoasiat\(at\)oulu.fi](mailto:opintoasiat(at)oulu.fi), webodissa tai ilmoittautumislomakkeella, joka löytyy tiedekunnan kotisivulta www.oulu.fi/ltk/

Läsnäolevaksi ilmoittanut erikoistuja voi käyttää yliopiston tietoliikennepalveluja mm. henkilökohtainen sähköposti ja kirjastopalvelut (Tietohallinto puh.029448 3080, [neuvonta\(at\)oulu.fi](mailto:neuvonta(at)oulu.fi))

Rekisteröityminen jatkokoulutuslistalle

Erikoistuva hammaslääkäri voi kirjoittautua jatkokoulutuslistalle (ltkjatkot@lists.oulu.fi) lähettämällä sähköpostiviestien osoitteeseen ltkjatkot-request@lists.oulu.fi). Viestin otsikoksi (subject) laitetaan sana subscribe. Viestin varsinaiseen tekstiosaan ei kirjoiteta mitään. Postituslistan kautta saa tietoa koulutuksista yms. suoraan omaan sähköpostiin.

3. TUTKINNON RAKENNE JA TAVOITTEET

Tutkinnon tavoitteet

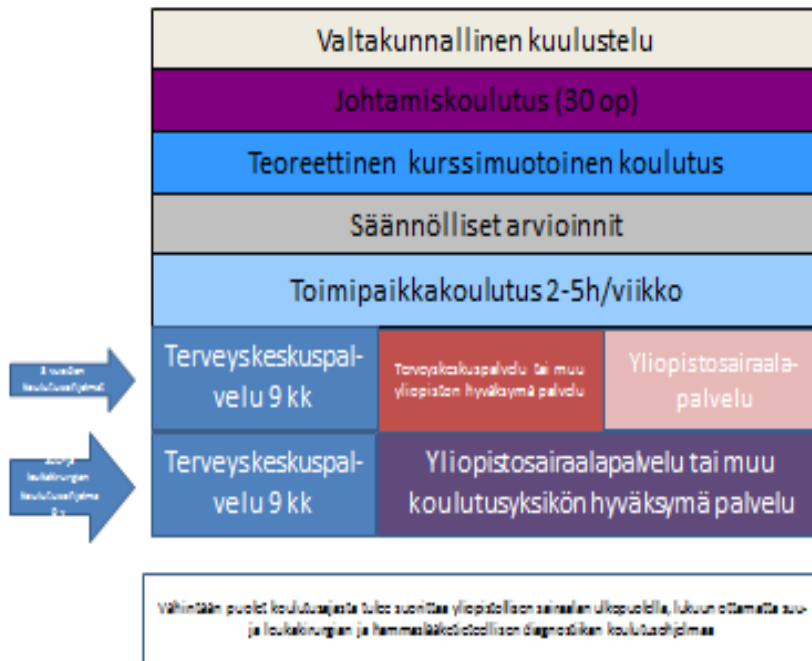
Erikoishammaslääkäriin koulutuksen tavoitteena on perehdyttää hammaslääkäri erikoisalansa tieteelliseen tietoon ja tiedonhankintaan sekä antaa hänelle valmiudet alansa erikoishammaslääkäriin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen ja erikoisalansa kehittämiseen sekä toimimiseen erikoishammaslääkäriin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Koulutuksen tulee antaa erikoishammaslääkärille valmiudet hallita vaativia diagnostisia menetelmiä sekä suunnitella ja toteuttaa erikoisalansa vaativa sairauksien ennaltaehkäisy ja hoito yksilö- ja väestötasolla. Koulutuksen tavoitteena on lisäksi, että hammaslääkäri perehtyy terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon, johtamiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön (A 420/2012, 5 §).

Tutkinnon rakenne

Erikoishammaslääkäriin tutkinnon aloittamisen edellytyksenä on hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinto, laillistaminen sekä kahden vuoden työskentely päätoimisessa kliinisessä hammaslääkäriin tehtävässä.

Tutkinto jakaantuu 1) teoreettiseen opetukseen, 2) käytännön koulutukseen ja toimipaikkakoulutukseen, 3) johtamiskoulutukseen, 4) oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin sekä 5) valtakunnalliseen kuulusteluun.

Erikoishammaslääkärikoulutus

4. ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIN TUTKINNON SUORITTAMINEN

4.1 Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus

Erikoishammaslääkärikoulutuksen tulee olla suunniteltua ja ohjattua. Erikoistuva osallistuu kliiniseen työhön potilaita hoitavana tai tutkivana tai potilasnäytteiden tutkimisesta huolehtivana hammaslääkärinä tai toimimalla muissa hammaslääketieteen tai terveydenhuollon asiantuntemusta vaativissa tehtävissä. Täten hän hankkii erikoisalansa käytännön taidot asianomaisen yksikön palveluksessa olevan kouluttajan valvonnassa.

Terveyskeskuspalvelu, erikoisalan koulutus ja yliopistosairaalan ulkopuolinen palvelu

Asetuksen 420/2012 9 § mukaan koulutusajasta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa. Sääntö ei koske terveyskeskuksessa suoritettavaa koulutusaikaa lukuun ottamatta hammaslääketieteellisen diagnostiikan eikä suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmaa.

Kolmen vuoden koulutusohjelmissa yliopistosairaalan palvelua voi suorittaa maksimissaan 18 kuukautta ja minimivaatimus on 12 kuukautta. Koulutusohjelman vastuuhenkilö päättää oppialakohtaisesti yliopistosairaalan palvelun määrästä (12-18 kuukautta).

Yliopisto voi myöntää erikoisaloittain luvan poiketa edellä mainitusta yliopistollisen sairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutuksen kestoja koskevasta vaatimuksesta, jos keskussairaalat tai muut sairaalat eivät voi osoittaa koulutuspaikkaa kohtuullisen ajan kuluessa. Ennen luvan myöntämistä yliopiston on pyydettävä lausunto erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen alueelliselta neuvottelukunnalta. Lupa voidaan myöntää enintään kolmen vuoden ajaksi.

Käytännön koulutusta (yliopistosairaalan ulkopuolista koulutusta) voi suorittaa ainoastaan yliopiston hyväksymässä koulutusvirassa, -toimessa tai -tehtävässä. Mikäli koulutusta suoritetaan sijaisuuksissa, koulutuksen hyväksymisen edellytyksenä on, että erikoistuvalla hammaslääkärillä on myönnetty opinto-oikeus ja että erikoistuva hammaslääkäri osallistuu yliopiston järjestämään teoreettiseen koulutukseen vastuuhenkilön kanssa sovitulla tavalla. Tiedekunnan hyväksymät koulutuspaikat löytyvät tiedekunnan sivuille www.oulu.fi/ltk/

Terveydenhuollon erikoistumisvirkaan haetaan yliopiston viranhakukäytäntöjen mukaisesti.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Koulutustilaisuudet voivat olla seminaareja, demonstraatioita tai tilaisuuksia, jossa käydään järjestelmällisesti läpi oman erikoisalan ja terveydenhuollon kokonaisuuden keskeisiä kysymyksiä.

4.2 Koulutusta ja palveluja koskevia yleisiä määräyksiä

Palveluita koskevat erikoisaloittain koulutusvaatimukset on selvitetty koulutusohjelmakuvauksissa, jotka on koottu tiedekunnan opinto-oppaaseen.

Erikoishammaslääkärin tutkintoon voidaan hyväksyä palveluita ja muita suorituksia (kuten teoreettinen koulutus), jotka ovat suoritettu hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon, laillistuksen ja sitä seuranneen kahden vuoden päätoimisen työskentelyn jälkeen hammaslääkärin kliinisissä tehtävissä. Laillistuksen tulee olla voimassa koko erikoistumisen ajan. Mikäli laillistuksessa on katkoksia, ei niiltä ajoilta voida hyväksyä palvelua eikä muita suorituksia tutkintoon.

Ulkomailla hammaslääkärin tutkinnon suorittaneella erikoistujalla tulee olla voimassa oleva lupa toimia hammaslääkärinä Suomessa sekä todistukselle osoitettu suomen kielen taito.

Opiskelija suorittaa tutkintonsa niiden opinto-oppaan erikoisalakohtaisten tutkintovaatimusten mukaisesti, jotka ovat olleet voimassa opinto-oikeuden myöntämishetkellä. Pysyväismääräyksiä päivitetään kahden vuoden välein, ja niiden vaatimukset koskettavat kaikkia opiskelijoita riippumatta opinto-oikeuden myöntämisaikakohdasta

Palveluajat

Erikoishammaslääkärikoulutus (sekä terveyskeskuspalvelu että erikoisalan palvelut) suoritetaan ensisijaisesti kokopäivätyössä. Mikäli palvelulle asetetut tavoitteet saavutetaan, se on mahdollista suorittaa myös osittain osapäiväisenä. Osa-aikainen palvelu on kuitenkin oltava vähintään 50 % kokopäiväisestä palvelusta. Tällöin koulutusaika vastaavasti pitenee.

Osa-aikaisesta palvelusta tulee sopia etukäteen koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa, mikäli yli puolet koulutuksesta suoritetaan osa-aikaisena.

Lyhin erikoiskoulutukseksi hyväksyttävä yksittäinen palvelujakso on yksi kuukausi (kalenterikuukausi tai 30 päivää).

Keskeytyksien vaikutus

Kunakin koulutusvuonna (kalenterivuonna) sairaudesta tai muusta pätevistä syistä pidetystä virkavapaudesta, äitiys-, isyys- ja vanhempainlomasta tai opintovapaasta tentin lukua varten voidaan lukea koulutukseen yhteensä yksi kuukausi (30 päivää), mikäli virkamääräys on voimassa. Yhteen lapsen liittyvästä äitiys-, isyys- tai vanhempainlomasta voidaan lukea koulutukseen yhteensä vain kuukausi, vaikka loma/vapaat jakautuisivat eri vuosille. Yksityisasian vuoksi otettu virkavapaus pidentää palvelua virkavapauden ajan. Palveluihin vaikuttavat keskeytykset on koottu tiedekunnan [www-sivuille](http://www oulu fi /ltk/)

Yhteenveto palveluihin vaikuttavista keskeytyksistä alla:

Keskeytyspäiviksi ei lasketa mm. seuraavia:

1. vuosilomapäivät
2. lomarahavapaat
3. säästövapaat (palkalliset)
4. aktiivivapaat
5. päivystysvapaat
6. täydennyskoulutus (työn edellyttämä/palkallinen)
7. ulkomainen koulutus (työn edellyttämä, palkallinen)

Kun mm. seuraavien päivien yhteenlaskettu määrä ylittää 30 pv kalenterivuodessa, vähennetään ylimenevä aika suoraan palvelusta:

1. sairausloma (palkallinen)
2. tilapäinen hoitovapaa (palkallinen/palkaton)
3. pakottavat perhesyyt
4. äitiysloma, isyysloma, vanhempainvapaa
5. opintovapaalain mukainen opintovapaa
6. opiskelu (palkaton)
7. lukuloma kuulustelua varten
8. puolustusvoimien kertausharjoitukset

Seuraavat päivät vähennetään suoraan palvelusta:

1. yksityisasia (palkaton)
2. virkavapaus/työloma (palkallinen/palkaton)
3. sairausloma/palkaton
4. hoitovapaa (palkaton)
5. vuorotteluvapaa (palkaton)

Muissa viroissa suoritettu palvelu

Erikoishammaslääkärin tutkintoon sisällytettäviä palveluita suoritetaan yliopiston hyväksymässä koulutusvirassa, -toimessa tai -tehtävässä. Kolmen vuoden koulutusohjelmissa puolet palvelusta (18 kk) tulee suorittaa yliopistollisen keskussairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa. Kolmen vuoden koulutusohjelmissa yliopistosairaalapalvelua voi suorittaa maksimissaan 18 kuukautta ja minimivaatimus on 12 kuukautta. Koulutusohjelman vastuuhenkilö päättää oppialakohtaisesti yliopistosairaalapalvelun määrästä (12-18 kuukautta).

Koulutuksen vastuuhenkilön hyväksymä palvelu erikoishammaslääkärin pätevyyttä edellyttävässä virassa, toimessa tai tehtävässä hyväksytään erikoiskoulutukseksi edellyttäen, että erikoistuva hammaslääkäri osallistuu varsinaisissa koulutusviroissa oleville tarkoitettuun koulutukseen ja että hänellä on kouluttaja.

Toimimista yliopiston opettajan, yliopistonlehtorin, kliinisen opettajan, assistentin tai päätoimisen tuntiohjaajan virassa hyväksytään tapauskohtaisesti erikoistumiskoulutukseen erikoisalalan vastuuhenkilön päätöksellä edellyttäen, että toimintaan liittyy alan sivuvirka yliopistollisessa keskussairaалassa, terveyskeskuksessa tai kliinistä toimintaa palvelun sisällön perusteella. Opettajana/lehtorina/assistenttina toimiminen ei korvaa pakollista 9 kuukauden terveyskeskuspalvelua eikä yliopistosairaalapalvelun minimivaatimusta (12 kuukautta).

Toisen yliopiston erikoistumisvirassa suoritettu palvelu voidaan hyväksyä ko. koulutusohjelman vaatimusten mukaiseksi palveluksi. Palvelujaksoista on esitettävä työtodistukset, joista käy ilmi palvelussuhdeajaksi, mahdollinen osa-aikaisuus sekä kaikki keskeytykset. Mikäli keskeytyksiä ei ole, tulee siitä olla maininta työtodistuksessa

Palveluiden laskeminen

Palveluita voidaan laskea hyväksi tutkintoon vain siihen päivämäärään asti, mihin työtodistus on päivätty. Jos työsuhde on ollut esimerkiksi ajalla 1.1.2010 – 31.3.2010, mutta todistus on päivätty 15.2.2010, lasketaan palveluita tutkintoon hyväksi vain ajalta 1.1.2010 – 15.2.2010 (yhteensä 1kk 15pv).

Tutkijana toimiminen

Erikoisalalan koulutukseen voidaan hyväksyä erityisen pätevistä syistä päätoimisena tutkijana toimimista, mikäli koulutusohjelman kliiniset tavoitteet saavutetaan. Tutkimustyön tulee olla erikoisalalaan liittyvää ja vastuuhenkilön puoltamaa. Tutkijana toimiminen ei korvaa pakollista 9 kuukauden terveyskeskuspalvelua eikä yliopistosairaalapalvelun minimivaatimusta (12 kuukautta).

Tutkijana toimimista voidaan hyväksyä 3 vuoden koulutusohjelmiin enintään 6 kk ja 6 vuoden suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmaan enintään 1 v.

Palvelu ulkomailla

Osa erikoishammaslääkärin tutkintoon kuuluvasta palvelusta voidaan suorittaa ulkomailla. Tiedekunta päättää palvelun hyväksymisestä sisällön perusteella kuultuaan vastuuhenkilöä. Ulkomaisen kliinisen palvelun hyväksymisen edellytyksenä ovat hammaslääkärin oikeudet kyseissä maassa.

Erikoishammaslääkärin tutkintoon voidaan lukea hyväksi palvelua, joka on tehty ulkomailla ennen erikoistumisen aloittamista. Palvelun edellytyksenä on hammaslääkärin oikeudet kyseisessä maassa. Koulutusohjelman vastuuhenkilö tekee päätöksen ulkomaisen palvelun hyväksymisestä tutkintoon.

Erikoistujan on esitettävä ulkomailla tehdystä palvelusta suomen, ruotsin tai englanninkielinen työtodistus. Todistuksesta on käytävä ilmi palvelun sisältö, ajanjakso sekä mahdolliset keskeytykset tai maininta siitä ettei niitä ole.

Aikaisempien palveluiden hyväksyminen

Yliopistolain (558/2009) 44 pykälän mukaan opiskelija voi lukea hyväkseen yliopiston päätöksen mukaisesti muussa kotimaisessa tai ulkomaisessa korkeakoulussa tekemiään samantasoisia suorituksia (asetusmuutoksen 420/2012 perustelumuiotio). Opiskelija saa yliopiston päätöksen mukaan lukea hyväkseen sekä korvata tutkintoon kuuluvia opintoja myös muulla tavoin osoitetulla osaamisella (Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen korkeakouluissa OPM 2007:4)

Ennen erikoistumiskoulutuksen aloittamista suoritettu palvelu voidaan tapauskohtaisesti hyväksi lukea tutkintoon kuuluvaksi palveluksi. Päätöksen aikaisempien palveluiden hyväksi lukemisesta tekee koulutusohjelman vastuuhenkilö palveluiden sisällön perusteella. Palveluiden on oltava pysyväismääräysten ja erikoisalakohhtaisten vaatimusten mukaisia.

Erikoishammaslääkärikoulutusta koskevan asetuksen (316/2003) mukaisesti yliopisto voi hyväksyä terveyskeskuksessa annettavaksi käytännön koulutukseksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 6§:n muuttamisesta annetusta valtioneuvoston asetuksessa (1179/2002) tarkoitettun terveyskeskuksen hammaslääkärin tehtävissä suoritettun käytännön palvelun tai sitä vastaavan aiemman terveyskeskuksessa suoritettun palvelun.

Palvelujen vanheneminen

Erikoisalan palvelu ja teoreettinen koulutus, joka on suoritettu viimeisten 6 vuoden aikana, hyväksytään palveluksi erikoishammaslääkärin tutkintoa varten. Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmassa hyväksytään palvelu, joka on suoritettu viimeisten 10 vuoden aikana. Valtakunnallinen kuulustelu vanhenee neljässä (4) vuodessa. Lähijohtajapätevyyden antava koulutus ei vanhene. Vanhenemissäännöt koskevat myös toista erikoistumistutkintoa suorittavia. Välipäätös ei estä palveluita vanhenemasta, ts. suoritteet eivät saa olla vanhentuneita tutkintotodistusta haettaessa vaikka erikoistujalla olisi välipäätös.

Pakollinen, kaikille erikoisaloille yhteinen 9 kuukauden terveyskeskuspalvelu ei vanhene. Joillakin aloilla tutkintoon kuuluu palvelua terveyskeskuksessa enemmän kuin 9 kuukautta. Se osa koulutuksesta vanhenee yllä mainittujen vanhenemissääntöjen mukaisesti.

Erityisestä syystä erikoistuva voi saada pidennystä suoritustensa voimassaoloon (esim. äitiys- ja vanhempainloma, tutkimustyö). Hoitovapaan osalta palvelujen vanhenemisessä voidaan pidennyksenä huomioida äitiys- ja vanhempainrahaan oikeuttava aika (noin yksi vuosi).

Koulutusohjelman ja koulutusyksikön vaihtaminen

Koulutusohjelman vaihtaminen tapahtuu samaa menettelyä noudattaen kuin haettaessa ensimmäistä kertaa opinto-oikeutta erikoishammaslääkärin tutkintoon. Vaihtaessaan koulutusyksikköä erikoistuvan hammaslääkärin on sekä ilmoitettava vaihdostaan vanhaan koulutusyksikköön, että haettava opinto-oikeutta uudesta koulutusyksiköstä.

Usean erikoishammaslääkärin tutkinnon suorittaminen

Samaa palvelua on mahdollista hyväksyttää useampaan tutkintoon, jos se vain on ko. alan tutkinnon vaatimuksien mukaista. Eri erikoishammaslääkärin tutkintoihin kuuluva koulutus on suoritettava vain niiltä

osin kuin tutkintovaatimukset ja koulutusohjelma poikkeavat toisistaan. Suoritusten vanhenemista koskevat määräykset ovat voimassa myös tällaisissa tapauksissa. Aiempi erikoishammaslääkärintutkinto ei oikeuta aiempien suoritusten automaattiseen hyväksymiseen, vaikka ne vastaisivatkin vaatimuksia, vaan ne täytyy hyväksyttävä uudelleen uuteen tutkintoon. Suoritukset voidaan hyväksyä, mikäli ne vastaavat uuden koulutusohjelman tutkintovaatimuksia ja voimassa olevia pysyväämääräyksiä.

4.3 Yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen hyväksyminen

Tiedekunnat valvovat erikoishammaslääkärikoulutusta. Tiedekunta voi hyväksyä kriteerit täyttäviä yliopistosairaalan ulkopuolisia yksiköitä koulutuspaikoiksi, jotta erikoistuvalla hammaslääkärille voidaan taata mahdollisimman monipuolinen ja laaja-alainen koulutus. Erikoishammaslääkärikoulutuksen tulee myös kyetä vastaamaan terveyspalvelujärjestelmän ja sen asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin sekä turvata hammaslääkäreiden saatavuus terveyspalvelujärjestelmässä.

Kouluttaja ja henkilökohtainen ohjaaja

Kouluttajan tulee olla

- alan erikoishammaslääkäri/dosentti
- perehtyneisyys tutkimustyöhön katsotaan eduksi
- kouluttajalla tulee olla kouluttajakoulutus tai hänen tulee osallistua siihen

Erikoistuvalla hammaslääkärille voidaan nimetä myös henkilökohtainen ohjaaja, jonka tulee olla alan erikoishammaslääkäri. Pienissä koulutuspaikoissa kouluttaja ja henkilökohtainen ohjaaja voivat olla sama henkilö.

Koulutusyksikön resurssit

- koulutus tulee toteuttaa lääketieteellisen tiedekunnan hyväksymän erikoisalan opetussuunnitelman mukaan
- potilasaineiston tulee olla riittävän monipuolinen ja yliopistosairaalan potilasaineistoa täydentävä
- yksikössä tulee olla sopiva alan kirjasto, jossa on erikoisalan tenttivaatimuksissa vaadittavat kirjat ja lehdet sekä elektroniset tiedonsaantijärjestelmät
- erikoistuvan hammaslääkärin tulee osallistua säännölliseen toimipaikkakoulutukseen

Toimipaikkakoulutuksen lisäksi tulee mahdollisuuksien mukaan järjestää muuta, erikoistuvien hammaslääkäreiden tarpeista lähtevää koulutusta, joka määritellään koulutussopimuksissa. Erikoistuvien hammaslääkäreiden tulee myös voida osallistua (mm. evo -rahan turvin) ulkopuoliseen koulutukseen.

Valinta erikoishammaslääkärikoulutukseen

Jos yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusta, olisi tärkeää, että valinnan suorittaisivat sekä ulkopuolisen paikan kouluttaja että yliopiston vastuuhenkilö yhdessä.

Koulutuksen arviointi

Erikoishammaslääkäriasetus edellyttää koulutuksen jatkuvaa arviointia. Kouluttajan tulee yhdessä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa arvioida koulutuspaikan toimintaa ja kehittää koulutusta vastaamaan erikoishammaslääkärikoulutuksen tavoitteita sekä terveydenhuollon tarpeita. Erikoistuva hammaslääkäri arvioi yhdessä kouluttajan /ohjaajan kanssa henkilökohtaisen koulutussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista (lokikirjat/oppimispäiväkirjat).

Koulutuspaikkaa koskeva sopimus

Koulutuspaikaksi hakevan sairaalan, terveyskeskuksen tai muun terveydenhuollon yksikön tulee ottaa yhteyttä ko. koulutusohjelman vastuuhenkilöön (=on yliopiston professori tai dosentti) ja neuvotella koulutussopimuksesta ja sen sisällöstä. Koulutussopimuksessa tulee käydä ilmi miten pitkä koulutusaika ulkopuolisessa koulutuspaikassa hyväksytään, miten koulutuspaikalle asetetut kriteerit täytetään sekä mitkä valmiudet erikoistuvan hammaslääkärin tulee saavuttaa koulutusjakson aikana.

Koulutussopimuksen allekirjoittavat koulutusohjelman vastuuhenkilö ja kouluttaja.

Koulutuspaikaksi hyväksytyn sairaalan tai terveyskeskuksen tulee osallistua yliopiston järjestämään arviointiin. Koulutussopimukset voivat olla määräaikaisia tai toistaiseksi voimassa olevia. Mikäli koulutussopimukseen tulee oleellisia muutoksia sopimuskauteksi, niistä tulee ilmoittaa tiedekuntaan tai tehdä uusi sopimus.

Koulutussopimuksesta tulee toimittaa kopio tiedekunnalle.

Henkilökohtainen koulutussopimus

Tarvittaessa voidaan tehdä myös henkilökohtainen koulutussopimus erikoistuvan hammaslääkärin kanssa. Henkilökohtaisen koulutussopimuksen allekirjoittavat ao. koulutusohjelman vastuuhenkilö, kouluttaja yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa sekä erikoistuva hammaslääkäri. Koulutussopimuksesta toimitetaan kopio tiedoksi ammatilliselle jatkokoulutustoimikunnalle. On huomattava, että koulutussopimus ei takaa pääsyä välittömästi yliopistosairaalaan.

Ulkopuolisten koulutuspaikkojen määrä

Erikoishammaslääkäreiden alueellinen ja valtakunnallinen tarve tulee ottaa huomioon erikoisaloittain päätettäessä ulkopuolisten koulutuspaikkojen määristä. Koulutuspaikkojen määrä tulisi mitoittaa siten, että erikoistuminen sujuu joustavasti.

Tiedekunta voi hyväksyä kriteerit täyttäviä yliopiston ulkopuolisia terveydenhuollon yksiköitä koulutuspaikoiksi, jotta voidaan taata riittävien valmiuksien saaminen erikoishammaslääkärikoulutuksen aikana.

4.4 Arviointi ja erikoistuvan hammaslääkärin ohjaaminen

Henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja lokikirja/oppimispäiväkirja

Erikoistuva hammaslääkäri tekee opinto-oikeutta hakiessaan henkilökohtaisen erikoistumiskoulutuksen suunnitelman, jonka vastuuhenkilö tai hänen valtuuttamansa kouluttaja käyvät läpi erikoistumiskoulutuksen alussa. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi koulutukselle asetettavat tavoitteet sekä eri koulutusvaiheiksi hyväksyttävät ajanjaksot ja suunnitellut koulutuspaikat. Koulutuksen seurannasta vastaa vastuuhenkilö.

Koulutusyksikön tulee antaa erikoistujalle ko. erikoisalalan lokikirja koulutuksen alussa. Koulutusyksikkö vastaa lokikirjan sisällöstä, mutta erikoistuva hammaslääkäri siihen tulevien merkintöjen ajantasaisuudesta. Lokikirjan merkinnöillä voidaan osoittaa jo saatu koulutus ja toisaalta miltä osa-alueilta koulutusta tulisi vielä saada. Samalla erikoisalalla tulisi olla valtakunnallisesti mahdollisimman yhtenäinen lokikirja.

Erikoishammaslääkärikoulutuksen arviointi

Oppimisen ja koulutuksen arvioinnin perustan muodostavat etukäteen asetetut tavoitteet, joihin suorituksia ja saavutuksia toistuvasti verrataan. Koulutusohjelmalla ja myös sen eri jaksoilla tulee olla selkeät ja tarkoituksenmukaiset tavoitteet. Arvioinnissa voidaan käyttää apuna sitä varten laadittuja lomakkeita. Vastuuhenkilö ja erikoistuva hammaslääkäri arvioivat koulutuksen alussa yhdessä asettamiensa tavoitteiden

saavuttamista toistuvasti ja laativat koulutuksen etenemisestä yhteenvedon vähintään vuosittain. Erikoistuva hammaslääkäri ja kouluttaja selvittävät yhdessä eri koulutusjaksojen alkaessa jaksolle asetetut tavoitteet, sovittavat ne yhteen erikoistujan henkilökohtaisten tavoitteiden kanssa sekä arvioivat oppimista jaksojen ja koulutusohjelmien tavoitteiden pohjalta jaksojen aikana ja niiden lopulla.

On suositeltavaa, että erikoistuva hammaslääkäri voi arvioida myös kouluttajan toimintaa. Erikoisalat antavat yksityiskohtaisemmat ohjeet arvioinnista omissa koulutusohjelmissaan.

4.5 Teoreettinen opetus

Teoreettisella koulutuksella tarkoitetaan yliopiston vahvistamaa teoreettista opetusta, jota edellytetään toimipaikkakoulutuksen lisäksi. Teoreettinen koulutus on perusopintoja syventävää ja alalla toimimisen kannalta tärkeitä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta. Suoritettavien kurssien tulee muodostaa erikoistumisen kannalta mielekäs suunnitelmallinen kokonaisuus. Teoreettisen koulutuksen järjestää tai hyväksyy tiedekunta. Lisäksi tiedekunta voi hyväksyä ulkopuolisten hammaslääketieteen ja lääketieteen tahojen järjestämiä koulutustilaisuuksia. Koulutuksen tulee tällöinkin täyttää teoreettiselle koulutukselle asetetut vaatimukset. Teollisuus tai yritys ei voi toimia yksin koulutuksen järjestäjänä.

Terveystieteiden koulutusohjelmassa teoriakoulutuksen laajuus on vähintään 90 opintopistettä sisältäen tutkielman. Ennen koulutuksen aloittamista suoritettua teoreettista opetusta voidaan hyväksyä enintään 40 opintoviikkoa/60 opintopistettä. Hyväksyttävä koulutus ei saa olla kuutta (6) vuotta vanhempaa.

Muiden erikoisalojen koulutukseen tulee sisältyä toimipaikkakoulutuksen lisäksi teoreettista koulutusta vähintään 40 tuntia/vuosi ao. koulutusohjelman opetussuunnitelman mukaan

4.6 Johtamiskoulutus osana erikoishammaslääkärin tutkintoa

Johtamiskoulutus koskee 1.8.2009 ja sen jälkeen opinto-oikeuden saavia erikoistuvia hammaslääkäreitä.

Erikoishammaslääkärin tutkintoon tulee sisältyä 10 opintopistettä johtamiskoulutusta. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen lähijohtajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla. Terveystieteiden koulutusohjelman pakollinen johtamiskoulutus voidaan sisällyttää henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan sekä käytännön palveluun että teoreettiseen koulutukseen.

10 opintopisteen laajuiseen johtamiskoulutukseen kuuluu viisi (5) kokopäiväistä lähiopetusjaksoa, joihin sisältyy asiantuntijaluentoja, etätehtäviä sekä koulutuksen arviointia. Koulutettavat voivat osallistua seminaarijaksoihin erikoistumiskoulutuksen eri vaiheissa ja haluamassaan järjestyksessä.

30 opintopisteen lähijohtajakoulutus sisältää henkilökohtaisen koulutussuunnitelman, kehitystehtävät 1 j 2 (5op+5op), portfolion 5 op sekä vapaavalintaisia opintoja 5 op.

Erikoistumiskoulutukseen liittyvä johtamiskoulutus tulee suorittaa jatkumona erikoistumiskoulutuksen eri vaiheissa terveyskeskusjaksolla ja erikoisalan koulutuksen aikana yliopistosairaalan ulkopuolella ja yliopistojakson aikana.

4.7. Säteilyturvallisuus terveydenhuollossa

Säteilyturvakeskuksen (STUK) vahvistaman säteilysuojelukoulutusta terveydenhuollossa koskevan ohjeen (ST 1.7, 10.12.2012) mukaan tulee säteilysuojelukoulutusta edellytetään radiologian erikoishammaslääkäriltä 0.5 opintopistettä. Muilla erikoishammaslääkäreillä vaatimusta säteilysuojelukoulutuksesta ei ole.

4.8. Valtakunnallinen erikoishammaslääkärikuulustelu

Kuulustelujen valtakunnallisesta koordinaatiosta huolehtii Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opintotoimistossa työskentelevä valtakunnallinen yhdyshenkilö. Yhdyshenkilön tehtävänä on myös kuulustelurekisterien pitäminen, erilaiset tilastointitehtävät ja tarvittaessa kuulustelijoiden yhteistyön avustaminen. Kuulusteluihin liittyvää ajankohtaista tietoa (mm. kuulusteluajankohdat, ilmoittautuminen, kuulusteluvaatimukset, vanhat tenttikysymykset) löytyy osoitteesta www.med.helsinki.fi.

Tavoitteet

Valtakunnallisen erikoishammaslääkärikuulustelun tavoitteena on mitata erikoistuvan teoreettista tietoa ja osaamista sekä kykyä toimia tarkoituksenmukaisesti erikoishammaslääkäriin kohtaamissa tilanteissa.

Kuulustelijat

Kukin koulutusyksikkö nimeää kullekin omassa tiedekunnassa edustetulle erikoisalalle kuulustelijan, joka ilmoitetaan valtakunnallisen kuulustelun yhdyshenkilölle. Mikäli jollakin erikoisalalla kuulustelurasitus on suuri, voivat koulutusohjelmien vastuuhenkilöt sopia useamman kuulustelijan nimeämisestä samasta koulutusyksiköstä.

Koulutusyksiköiden pitää ryhtyä toimenpiteisiin uuden kuulustelijan nimeämiseksi esim. kuulustelijan eläkkeelle siirtymisen vuoksi. Mikäli kuulustelija ei pysty toimimaan ennalta sovitusti kuulustelijana (esim. ulkomaanmatkan tai virkavapauden vuoksi), pitää siitä ilmoittaa yhdyshenkilölle ja omaan koulutusyksikköön.

Kuulusteluvaatimukset

Koulutusyksiköt vahvistavat kuulusteluvaatimukset koulutusohjelmien kuulustelijoiden valtakunnallisesti sovitusta yhtenäisestä esityksestä. Vaatimukset tarkistetaan kaikissa koulutusyksiköissä samanaikaisesti kahden vuoden välein. Kuulustelijat toimittavat yhteisenä esityksenään erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset yhdyshenkilölle tarkistettavaksi ennen niiden vahvistamista. Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä, minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

Kuulusteluajankohdat ja -paikat

Valtakunnallinen erikoishammaslääkärikuulustelu järjestetään kaikissa koulutusyksiköissä samanaikaisesti kolme kertaa vuodessa kaksi kertaa kevätlukukaudella ja kerran syyslukukaudella. Koulutusyksiköt järjestävät kuulustelutilaisuuden omalla paikkakunnallaan. Kuulusteluun voi osallistua millä tahansa kuulustelupaikkakunnalla, mikäli toisen yliopiston kuulustelupaikassa on tilaa.

Kuulusteluun ilmoittautuminen

Kuulusteluun ilmoittaudutaan sähköisen ilmoittautumisjärjestelmän kautta viimeistään viisi (5) viikkoa ennen kuulustelupäivää. Ilmoittautuminen tallentuu viiden yliopiston yhteiseen järjestelmään, josta jokainen yliopisto hyväksyy omat erikoistuvansa kuulusteluun. Kuulusteluun ilmoittautuessaan kuulusteluun osallistuvan pitää olla ilmoittautunut läsnä olevaksi omaan yliopistoonsa.

Ilmoittautumisajan päätyttyä sähköinen ilmoittautumislomake sulkeutuu. Tämän jälkeen kuulusteluun ei pysty enää ilmoittautumaan. Kuulusteluun ei oteta jälki-ilmoittautuneita.

Kuulusteluun voi osallistua aikaisintaan kolmantena erikoiskoulutusvuotena, suu- ja leukakirurgiassa neljäntenä koulutusvuotena.

Kuulustelukysymysten asettaminen

Vuorossa olevat kuulustelijat laativat kuulustelukysymykset yhdessä ja toimittavat ne viimeistään kaksi (2) viikkoa ennen kuulustelua kuulustelunhallintajärjestelmään tai valtakunnallisen kuulustelun yhdyshenkilölle.

1.8.2011 alkaen valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun voi suorittaa vain suomeksi tai ruotsiksi. Kuulustelukysymykset laaditaan siis suomeksi ja myös ruotsiksi, jos kuulusteltava on sitä ilmoittautuessaan pyytänyt. 31.7.2011 mennessä opinto-oikeuden saaneilla on mahdollisuus tehdä erikoislääkärikuulustelu suomen ja ruotsin lisäksi englannin kielellä, mikäli kuulustelijat siihen suostuvat.

Kuulustelu perustuu kuulusteluvaatimuksissa mainittuun kirjallisuuteen, lehtiin ja lainsäädäntöön sekä kunkin erikoisalan käytännön tietoon, joka erikoistuvalla hammaslääkärille on erikoistumisensa aikana kertynyt.

Kysymyksiä asetetaan hampaiston oikomishoidossa, kliinisessä hammashoidossa ja terveydenhuollossa kuusi, joista on vastattava viiteen. Kliinisessä hammashoidossa kysymykset asetetaan kullekin painotusalueelle erikseen. Diagnostiikan kysymykset asetetaan erikseen suupatologiassa, suurradiologiassa ja suumikrobiologiassa. Suu- ja leukakirurgian kysymyksiä on kuusi ja ne asetetaan yhteisesti ko. alan erikoislääkärikuulustelun kanssa. Kuulustelussa esitettävät tehtävät voivat käsittää kysymysten ohella myös esim. histologisten leikkeiden, röntgenkuvien tai laboratoriotutkimusten tulkintaa tai muita kouluttajien yhdessä sopimia ammattitaidon osoittamiseen liittyviä tehtäviä.

Kuulusteltavat esiintyvät kuulustelussa koodeina. Kuulustelun jälkeen erikoistujalla on mahdollisuus saada tietää kuulustelun arvostelijat.

Kuulusteluvastausten tarkastaminen

Kuulustelun valtakunnallinen yhdyshenkilö lähettää vastaukset keskitetysti kuulustelijoille tarkastettavaksi. Vastaukset lähtevät ensin ensimmäisen kuulustelijan arvosteltaviksi. Vastaukset itsenäisesti luettuaan ja arvosteltuaan ensimmäinen kuulustelija lähettää ne toiselle kuulustelijalle. Kun toinen kuulustelija on tehnyt oman arviointinsa, kuulustelijoiden pitää vielä neuvotella pisteistä. Toinen kuulustelija merkitsee kahden kuulustelijan pisteiden keskiarvon (lopulliset pisteet) yhdyshenkilön toimittamaan arvostelulomakkeeseen. Toinen kuulustelija myös lähettää lopullisen arvostelun kuulustelun valtakunnalliselle yhdyshenkilölle.

Kuulustelujen arvostelu

Kuulustelu arvostellaan asteikolla hyväksyty/hylätty ja käyttäen pisteystystä.

Hylätyistä suorituksista kuulustelijoiden pitää antaa aina kirjallinen vastine. Se voi olla joko vaadittavien asiakokonaisuuksien luettelo tai henkilökohtainen kirjallinen palaute.

Kuulustelujen tuloksista tiedottaminen

Kuulustelijoiden on palautettava kuulustelun arvostelu kuuden(6)viikon kuluttua kuulustelupäivästä.

Kuulustelun tulosten saavuttua valtakunnallinen kuulustelun yhdyshenkilö ilmoittaa kuulustelun tulokset kuulusteltaville sähköpostitse. Koulutusyksiköt saavat tiedon omien opiskelijoidensa tuloksista sähköisestä kuulustelunhallintajärjestelmästä.

Kuulusteluvastaukset säilytetään Helsingin yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa vähintään puoli vuotta. Kuulusteltavalla on mahdollisuus saada omalla kustannuksellaan jäljennös omista vastauksistaan. Hylätyt kuulusteltavat saavat kopiot vastauspapereistaan ilman eri maksua.

Mikäli erikoistuva hylätään kolmessa kuulustelussa, siitä tiedotetaan sekä erikoistuvaa että vastuuhenkilöä. Heitä kehoitetaan keskustelemaan ongelmista, jotka ovat johtaneet hylkäykseen. Kolmen hylkäyksen jälkeen erikoistuva ei voi osallistua seuraavaan kuulusteluun.

Kuulustelun vanheneminen

Kuulustelu vanhenee neljässä vuodessa.

Valitus- ja oikaisumenettely

Kuulusteltava voi kirjallisesti pyytää oikaisua kuulustelun päätöksestä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut kuulustelun tulokset tietoonsa. Yhdysesikilö toimittaa oikaisupyynnön kuulustelun arvostelleille kahdelle kuulustelijalle, joiden tulee antaa perusteltu vastauksensa kohtuullisessa ajassa. Mikäli kuulusteltava on edelleen tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon. Kirjallisesti perusteltu oikaisupyyntö toimitetaan tiedekunnan kansliaan.

4.9 Muut kuulustelut

Koulutusyksikön järjestämä klinisen hammashoidon sivuosa-alueen kuulustelu

Valtakunnallisen kuulustelun lisäksi kliniseen hammashoittoon tai diagnostiikkaan erikoistuva osallistuu vähintään yhteen sivuosa-alueen kuulusteluun. Kysymykset perustuvat koulutusyksiköiden yhdessä sopimaan kirjallisuuteen ja lehtiin. Kuulustelut järjestetään oman koulutusyksikön toimesta.

Sivuosa-alueen kuulustelun suorittamiseksi erikoistuvan tulee ottaa yhteyttä osa-alueen vastuuhenkilöön ja sopia kuulustelun aika ja paikka. Kuulusteluvaatimukset ovat kunkin koulutusohjelman yhteydessä. Kuulustelijan tulee ilmoittaa hyväksytystä kuulustelusta myös tiedekunnan kansliaan.

Kuulusteluohjeet kokonaisuudessaan ovat luettavissa tiedekunnan sivuilla osoitteessa

www.oulu.fi/ltk/

5. LAINSÄÄDÄNTÖ JA AIKAISEMPIEN OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN

Erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin tutkinnosta annettu asetus 420/2012 tuli voimaan 1.1.2013. Se kumosi aiemmin voimassa olleen asetuksen (316/2003). Asetus edellyttää, että erikoishammaslääkärin tutkintoon tulee sisältyä yhdeksän (9) kuukautta työskentelyä terveyskeskuksessa ja että koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella lukuun ottamatta suu- ja leukakirurgian ja hammaslääketieteen diagnostiikan koulutusohjelmaa. Lisäksi asetus edellyttää, että erikoistuvan on osallistuttava oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin.

Erikoistuja voi lukea hyväkseen kumottujen asetusten mukaisiin opintoihin sisältyneet opintosuorituksensa uuden asetuksen mukaista tutkintoa varten mikäli ne vastaavat voimassa olevan asetuksen mukaisia määräyksiä.

Asetuksen 316/2003 mukaan opintonsa aloittaneilla (opinto-oikeus myönnetty ennen 1.1.2013) on oikeus suorittaa koulutus opinto-oikeuden myöntämishetkellä olleiden vaatimusten mukaisesti. Siirtymäaika päättyi 31.12.2020, jonka jälkeen kaikki opiskelijat siirtyvät suorittamaan koulutusta asetuksen 420/2012 mukaan.

Erikoishammaslääkärin tutkintoon johtavat koulutusohjelmat

Erikoishammaslääkärin tutkintoon johtavat koulutusohjelmat ovat hampaiston oikomishoito, hammaslääketieteellinen diagnostiikka, klininen hammashoito, suu- ja leukakirurgia sekä terveydenhuolto.

Kliininen hammashoito on jakautunut painotusalueisiin, jotka ovat kariologia ja endodontia, parodontologia, lasten hammashoito, protetiikka ja purentafysiologia. Hammaslääketieteellisen diagnostiikan suuntautumisvaihtoehdot ovat suupatologia ja suuradiologia sekä suumikrobiologia

Erikoishammaslääkärin koulutus kestää täystoimisesti opiskellen kolme vuotta. Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelman pituus on kuusi vuotta.

6. OPINTOSUORITUSTEN HYVÄKSYMINEN SEKÄ TUTKINTOTODISTUKSEN HAKEMINEN

Tutkintotodistusta haetaan lomakkeella siitä yliopistosta, jonka vastuualueella yliopistollinen koulutus on pääosin suoritettu. Oulun yliopistosta valmistuvat täyttävät lomakkeen, joka löytyy tiedekunnan [www-sivuilta](http://www.oulu.fi/ltk/) osoitteesta www.oulu.fi/ltk/

Hakemus toimitetaan tiedekuntaan siinä vaiheessa kun kaikki palvelut ja suoritukset (teoreettiset kurssit, johtamiskoulutus, valtakunnallinen kuulustelu) ovat tehtyinä.

Erikoistuvan pitää perehtyä ennen tutkintotodistushakemuksen täyttämistä koulutuksen rakenteeseen ja vaatimuksiin. Erikoistuvan tulee noudattaa sen vuoden opinto-opasta, jolloin opinto-oikeus on myönnetty. Erikoistuvan pitää perehtyä ennen tutkintotodistushakemuksen täyttämistä lisäksi yleisiin koulutusta koskeviin ohjeisiin, kuten pysyväismääräyksiin sekä keskeytysohjeisiin.

Tutkintotodistushakemukseen pitää eritellä selkeästi ne kaikki palvelusuhteet ja koulutustilaisuudet, jotka esitetään otettavaksi huomioon tutkintoon. Jokainen erikoistuva laskee itse palveluidensa keston tutkintotodistushakemukseen ja vähentää pois myös mahdolliset keskeytykset. Myös jokainen teoreettinen kurssi merkitään hakemuslomakkeeseen erikseen.

Kaikista tutkintotodistushakemuksessa esitetyistä palveluista ja koulutustilaisuuksista pitää olla hakemuksen liitteenä asianmukaiset todistukset (kahden henkilön oikeaksi todistamat kopiot). Palvelustodistuksista tulee aina ilmetä kohta poissaolot ja keskeytykset (vaikka niitä ei olisi)

Hakemus toimitetaan asianmukaisine todistusjäljennöksineen tiedekuntaan joko henkilökohtaisesti tuomalla tai postitse lähettämällä. Tiedekunta hyväksyy palvelut ja muut suoritukset, mikäli ne ovat pysyväismääräysten ja tutkintovaatimusten mukaisia. Erikoisalan vastuuhenkilö vahvistaa allekirjoituksellaan palveluiden ja suoritusten sisällöllisen riittävyyden erikoislääkärin tutkinnon saamiseksi.

Erikoistuva voi pyytää kirjallisesti oikaisua koulutusohjelman vastuuhenkilöltä opintosuoritusten hyväksi lukemista koskeviin päätöksiin 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut päätöksen tietoonsa. Mikäli erikoistuva on edelleen tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua opintosuoritusten tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon (Helsingin yliopiston tutkinto- ja oikeusturvajohtosääntö 63 §).

Välipäätös opintosuoritusten hyväksymisestä

Välipäätöksiä tehdään vain harkinnanvaraisesti, mikäli koulutukseen sisältyy erityistä tulkinnanvaraisuutta tai epäselvyyttä palveluiden hyväksymisessä. Välipäätöksen voi erityisestä syystä hakea kerran erikoistumisen aikana. Välipäätöstä haetaan samalla lomakkeella kuin tutkintoa. Lomakkeeseen on merkittävä perustelut välipäätöksen hakemiselle. Välipäätöstä ei tehdä palveluiden teknisen laskemisen tai viranhakujen vuoksi. Välipäätös ei myöskään estä palveluja ja muita suoritteita vanhentumasta.

7. LAILLISTAMINEN ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIN TUTKINNON JÄLKEEN

Valmistuneen erikoishammaslääkärin tulee hakea Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta (Valviralta) oikeutta harjoittaa erikoislääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Hakemuslomake ja tarkat ohjeet löytyvät Valviran www-sivuilta osoitteesta <http://www.valvira.fi> .

Hakemukseen tulee liittää tiedekunnan antama jäljennös erikoishammaslääkärin tutkintotodistuksesta. Hakemus lähetetään Valviraan postitse (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, PL 210, 00531 Helsinki) tai henkilökohtaisesti toimittamalla (Lintulahdenkuja 4, 00500 Helsinki, puh. 09 772 920).

Ammatinharjoittamisoikeutta koskevasta päätöksestä peritään toimitusmaksu, ja päätös lähetetään hakijan ilmoittamaan osoitteeseen postiennakkona.

II OPETUSSUUNNITELMAT LUKUVUOSIKSI 2013–2014 ja 2014–2015

HAMMASLÄÄKETIETEELLISEN DIAGNOSTIIKAN KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Suupatologia

3 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija

Professori Tuula Salo

e-mail: tuula.salo@oulu.fi

puh. 0294 48 5592

Hammaslääketieteen laitos, diagnostiikan ja suun limakalvosairauksien osasto
Aapistie 3, PL 5281 90014 Oulun Yliopisto

Kouluttajat:

Erikoishammaslääkäri, professori Tuula Salo (e-mail: tuula.salo@oulu.fi)

OYS:n patologian erikoislääkärit

Opetusohjelma käsittää yleiset opinnot ja suupatologian opinnot sekä sivualueiden opinnot. Opinnot koostuvat teoreettisista ja kliinisistä jaksoista.

Teoreettisia opintojaksoja ovat oman erikoisalalan opinnot, niiden kannalta tarpeelliset yleisopinnot sekä muut syventävät hammaslääketieteen ja lääketieteen opinnot koulutusyksikön vahvistaman opintosuunnitelman mukaan.

Käytännön palvelu on pääsääntöisesti valvottua hoitopalvelujen tuottamista, jota tulee olla vähintään puolet koulutuksesta.

TAVOITTEET

Koulutusohjelman yleiset tavoitteet on määritelty erikoishammaslääkäriin tutkinnosta annetussa asetuksessa. Koulutusohjelman suoritettuaan erikoishammaslääkäriin tulee:

- tuntea alansa sairauksien yleisyys, etiologia ja patogeneesi
- tuntea suun limakalvojen ja leukojen alueen sairauksien ehkäisy
- hallita alansa sairauksien histopatologinen diagnostiikka
- hallita alansa tutkimuksissa käytettävät laitteistot ja menetelmät
- hallita suun limakalvosairauksien diagnostiikka ja hoitoperiaatteet
- osata toteuttaa alansa kliiniset ja histopatologiset erikoistutkimukset
- kyetä jakamaan oman alansa tietoutta ja osallistua sen kehittämisen ja suunnittelutehtäviin
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja kyetä toimimaan muun hammashoitohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana tai sen jäsenenä

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa.

Erikoistumiskoulutus tapahtuu Oulun yliopistollisen sairaalan diagnostiikan ja suun limakalvosairauksien osaston erikoistumisvirassa. Mahdollinen yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus suoritetaan terveyskeskuksessa ja muussa koulutusyksikön hyväksymässä koulutuspaikassa, jonka kanssa on tehty koulutussopimus.

Vähintään puolet ympärivuotisesta opiskeluajasta käytetään potilaista otettujen kudospäätteiden tutkimiseen. Opintosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulutusohjelman vastuhenkilön kanssa.

TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Koulutus sisältää kliinisen työskentelyn lisäksi toimipaikkakoulutusta 4-6 tuntia viikossa ja teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia vuodessa.

Teoreettinen koulutus voi koostua valtakunnallista erikoisalalan koulutuksista, lääkäripäivien koulutustilaisuuksista sekä osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattikoulutuksen perusopintoihin

Erikoishammaslääkärin tutkintoon sisältyy 10 opintopisteen laajuinen *johtamiskoulutus*. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähijohtajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. yleiset määräykset kohta 4.6.). Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan [www-sivulla www oulu.fi/ltk](http://www oulu.fi/ltk)

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

Toimipaikkakoulutus on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta ja omaehtoista opiskelua.

Toimipaikkakoulutukseen kuuluvat:

- diagnostiikan ja suun limakalvosairauksien osaston seminaarit, kirjallisuus katsaukset ja esitelmät
- diagnostiikan ja suun limakalvosairauksien osaston sekä suu- ja leukakirurgian osaston yhteiset tapausseminaarit kuukausittain.
- osallistuminen soveltuvin osin hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen järjestämiin esitelmätilaisuuksiin
- Oulun yliopiston patologian sekä iho- ja sukupuolitautien laitoksen tapaus- ja tieteelliset seminaarit soveltuvin osin.

Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin tulee laatia viisi kirjallisuuteen perustuvaa tutkielmaa, joista kaksi kirjallisena. Osa voidaan korvata osallistumalla tieteelliseen tutkimustyöhön.

Opiskeluvaatimukset

Koulutukseen kuuluvia vaatimuksia:

- teoriakoulutuksen suorittaminen
- suun ja leukojen alueen kudospäätteiden tutkiminen
- limakalvosairauspoliklinikalla palvelu
- tehtävä viisi kirjallisuuteen perustuvaa tutkielmaa (2 kirjallisena), osa vaihtoehtoisesti
- osallistumalla tutkimustyöhön
- osallistuttava laitoksen seminaareihin.

ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä 'lokikirjaa', joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai

koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Kirjat (viimeisin painos)

1. Underwood J.C.E.: General and Systemic Pathology (Churchill Livingstone).
2. Neville B.W., Damm D.D., Allen C.M. & Bouquot J.E.: Oral & maxillofacial pathology (Saunders)
3. Miettinen M.: Modern soft tissue pathology: tumors and non-neoplastic conditions (Cambridge University Press)
4. Pindborg J.J., Reichart P.A., Smith C.J. & van der Waal I. in collaboration with L.H. Sobin and pathologists in 9 countries: Histological Typing of Cancer and Precancer of the oral mucosa. WHO, International Histological Classification of Tumours (Springer-Verlag)
5. Barnes L., Eveson J.W., Reichart P. & Sidransky D.: WHO Classification of Tumours. Pathology & Genetics. Head and Neck Tumours (IARC Press)
6. Fletcher C.D.M., Unni K.K., Mertens F.: WHO Classification of Tumours. Pathology & Genetics. Tumours of Soft Tissue and Bone (IARC Press) (soveltuvin osin).
7. LeBoit P., Burg G., Weedon D., Sarasin A.: WHO Classification of Tumours. Pathology & Genetics. Skin Tumours (IARC Press) (soveltuvin osin)

Lehdet (kolmen edellisen vuoden ajalta)

1. Journal of Oral Pathology and Medicine
2. Oral Diseases
3. Oral Oncology
4. Journal of Dental Research (soveltuvin osin)
5. Suomen Hammaslääkärilehti (soveltuvin osin)
6. Duodecim (soveltuvin osin)

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu

1. Neville B.W., Damm D.D., Allen C.M. & Bouquot J.E.: Oral & Maxillofacial Pathology (Saunders) (uusin painos)

HAMMASLÄÄKETIETEELLISEN DIAGNOSTIIKAN KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Suurradiologia

3 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilöt:

Erikoishammaslääkäri Soili Kallio-Pulkkinen

e-mail: soili.kallio-pulkkinen@oulu.fi

puh. (08) 315 3847

ja professori Osmo Tervonen

e-mail: osmo.tervonen@oulu.fi

puh. (08) 315 2196

Kuulustelija: Erikoishammaslääkäri Soili Kallio-Pulkkinen

Oulun yliopisto, diagnostiikan laitos, radiologia ja OYS, kuvantamisen toimialue sekä hammaslääketieteen laitoksen diagnostiikan ja suun limakalvosairauksien oppiala, hammaslääketieteellinen kuvantaminen.

Yhdyseshenkilö professori Tuula Salo, e-mail: tuula.salo@oulu.fi

puh. 0294 48 5592

Opetusohjelma käsittää yleiset opinnot ja hammaslääketieteellisen radiologian opinnot sekä sivualueiden opinnot. Opinnot sisältävät teoreettisia ja kliinisiä jaksoja.

Teoreettisia opintojaksoja ovat oman erikoisalalan opinnot, niiden kannalta tarpeelliset yleisopinnot sekä muut syventävät hammaslääketieteen ja lääketieteen opinnot koulutusyksikön vahvistaman opintosuunnitelman mukaan.

Käytännön palvelu on pääsääntöisesti valvottua hoitopalvelujen tuottamista, jota tulee olla vähintään puolet koulutuksesta.

TAVOITTEET

Koulutusohjelman yleiset tavoitteet on määritelty erikoishammaslääkäriin tutkinnosta annetussa asetuksessa.

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoishammaslääkäriin tulee

- osata päättää, kuinka merkittävän löydöksen radiologinen menetelmä antaa kussakin kliinisessä tilanteessa
- tuntee alaansa kuuluvien radiologisten menetelmien yksityiskohdat ja tekniset pääpiirteet
- tuntee alaansa kuuluvan alueen normaalianatomia, anomalia ja artefaktat
- tuntee alansa sairauksien yleisyys, etiologia ja patogeneesi
- tuntee leukojen alueen sairauksien ehkäisy, diagnostiikka ja hoitoperiaatteet ja osata tulkita ne muiden kliinisten löydösten antaman tiedon avulla
- hallita alansa sairauksien radiologinen diagnostiikka
- hallita alansa radiologisissa tutkimuksissa käytettävät laitteistot ja menetelmät
- osaa toteuttaa alansa vaativat radiologiset erikoistutkimukset
- tuntee säteilysuojelun kansallinen ja Eu:n lainsäädännöllinen sisältö oman alansa kannalta
- hallita säteilysuojaus (laaduntarkkailu ja annosmittaus)
- kyetä löytämään uutta tieteellistä oman alansa tietoa ja kyetä arvioimaan tämän tiedon luotettavuutta
- kyetä jakamaan oman alansa tietoutta ja osallistua sen kehittämisen ja suunnittelutehtäviin

- suorittaa osana tutkintoa STUK:n vastaavan johtajan tutkinnon pätevyys (monet erikoistujat hakeutuvat röntgenlaitosten johtoon tai virkoihin, johon tätä tarvitaan)
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja kyetä toimimaan muun hammashoitohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana tai sen jäsenenä

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään 9 kuukautta tulee suorittaa terveyskeskuksessa. Koulutuksen suoritetaan Oulun yliopistollisen sairaalan yleis- ja hammasradiologian yksiköissä. Mahdollinen yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus suoritetaan koulutuspaikoissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimus

TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Pääainekoulutus

Koulutus sisältää kliinisen palvelun lisäksi 4-6 tuntia/viikko säännöllistä toimipaikkakoulutusta ja keskimäärin 40 tuntia/viikko teoreettista koulutusta.

Teoreettinen koulutus voi koostua valtakunnallisista erikoisalain koulutustilaisuuksista, lääkäripäivien koulutustilaisuuksista tai osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattikoulutuksen perusopintoihin.

Erikoishammaslääkärin tutkintoon sisältyy 10 opintopisteen laajuinen *johtamiskoulutus*. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähijohtajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. yleiset määräykset kohta 4.6.).

Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan www-sivulla www oulu.fi/ltk/

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

Toimipaikkakoulutus on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta ja omaehtoista opiskelua. Koulutuksessa käydään systemaattisesti läpi erikoisalain teoriapohjaa kirjallisuuteen pohjautuen.

Lisäksi toimipaikkakoulutukseen sisältyy osallistuminen soveltuvin osin hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin.

Koulutukseen kuuluu myös kahden kirjallisuuskatsauksen laatiminen ja osallistuminen tutkimustyöhön.

Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin tulee suorittaa tiedekunnan hyväksymä säteilysuojelukoulutus, jonka laajuus on 0.5 opintopistettä (14 t). Erikoistuvan hammaslääkärin tulee suorittaa myös säteilyn käytön vastaavan johtajan pätevyys 2.8 op. Koulutus suoritetaan Kuopiossa, Suomen Radiologia Yhdistyksen järjestämä: Radiologisen fysiikan ja säteilysuojelun kurssi radiologiaan erikoistuville lääkäreille.

Sivuainekoulutus

- pääainetta tukevia ja täydentäviä lääketieteellisiä ja hammaslääketieteellisiä aihepiirejä sivuavia aineopintoja, joista sovitaan kouluttajan kanssa erikseen

ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä 'lokikirjaa', joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Kirjat (viimeisin painos)

Valtakunnallinen loppukuulustelu koostuu kirjallisista kysymyksistä ja kuvien tulkintaosuudesta.

Kirjallisuus

Kirjat (viimeisin painos)

1. Koenig, L.J. Diagnostic Imaging: Oral and Maxillofacial. Amirsys.
2. Moeller, T.B., Reif, E. Pocket Atlas of Sectional Anatomy Computed Tomography and Magnetic Resonance Imaging. Vol.1:Head and Neck. Thieme.
3. Soimakallio, S., Kivisaari, L., Manninen, H., Svedström, E. & Tervonen, O. (toim.). Radiologia. WSOY. Luvut: 1; 2; 6.5; 8.1.3; 8.2; 8.4.1; 8.4.2; 9.1; 9.5; 12 (soveltuvin osin).
4. Whaites, E. Essentials of Dental Radiography and Radiology. Churchill Livingstone.
5. White, S.C. & Pharoah, M.J. Oral Radiology. Principles and interpretation. Mosby.

Lehdet (kolmen edellisen vuoden ajalta)

1. Dentomaxillofacial Radiology
2. Oral Surgery, Oral Medicine, Oral Pathology, Oral Radiology and Endodontology

Muut

European Commission. Radiation Protection N° 172. Cone beam CT for dental and maxillofacial radiology. Evidence based guidelines. 2012.

(http://ec.europa.eu/energy/nuclear/radiation_protection/doc/publication/172.pdf)

Säteilysuojauslainsäädäntö, asetukset, ohjeet ja oppaat (www.stuk.fi)

- Säteilylaki (592/1991)
- Säteilyasetus (1512/1991)
- STM:n asetus säteilyn lääketieteellisestä käytöstä (423/2000)
- Hammasröntgenlaitteiden käytön vapauttaminen turvallisuusluvasta tavanomaisessa hammasröntgentoiminnassa, päätös 16.8.2011
- Potilaan säteilyaltistuksen vertailutasot aikuisten tavanomaisissa röntgentutkimuksissa, päätös 8.11.2011
- ST-ohje 1.1 Säteilytoiminnan turvallisuusperusteet
- ST-ohje 1.7. Säteilysuojelukoulutus terveydenhuollossa
- ST-ohje 1.8 Säteilyn käyttöorganisaatiossa toimivien henkilöiden pätevyys ja säteilysuojelukoulutus
- ST-ohje 3.1 Hammasröntgentutkimukset terveydenhuollossa
- ST-ohje 3.3 Röntgentutkimukset terveydenhuollossa
- STUK tiedottaa 2/2008. Terveydenhuollon röntgenlaitteiden laadunvalvontaopas (soveltuvin osin)
- STUK opastaa lokakuu/2011. Hammasröntgentoiminnan laadunvalvonta ja kuvaushuoneen säteilysuojaus
- KKTT-laitteen käyttö, STUK-opastaa/lokakuu 2011

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu:

Kirjat:

1. Meurman J., Murtomaa H., Le Bell Y., Autti H. (toim.): Radiologia, luku 4 kirjassa Hammaslääketieteen käsikirja Therapia Odontologica, 2. painos, (Academica kustannus)
2. Rosberg J.: Radiologia. Tekniikka ja diagnostiikka, 2. painos (toiminimi Jukka Rosberg)
3. White S.C. & Pharoah M.J.: Oral radiology. Principles and interpretation (Mosby 2004)

Lisäksi Säteilysuojauslainsäädäntö

- Säteilylaki (592/91) ja sen muutokset (1102/92, 1334/94, 490/97, 1142/98),
- Säteilyasetus (1512/91) ja sen muutokset (1598/94, 1143/98)
- STM:n asetus 423/2000)
- STUK:n ohjeet (ST-1.4; 1.5; 1.6; 1.7; 1.8; 3.1, 3.6).
- Säteilyturvallisuus hammaslääketieteessä 1999
- muut mahdolliset STUK-ohjeet, jotka ilmestyvät ennen tenttiä

HAMPAISTON OIKOMISHOITO

3 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Pertti Pirttiniemi

e-mail: pertti.pirttiniemi@oulu.fi

puh. 0294 48 5497

Hammaslääketieteen laitos, hampaiston kehitys- ja oikomishoidon osasto
Aapistie 3, PL 5241, 90014 Oulun yliopisto

TAVOITTEET

Koulutusohjelma noudattaa pääosiltaan Euroopan Unionin hammaslääkärikoulutuksen neuvoa antavan komitean suositusta (Bryssel 6.11.2002 XV/E/8385/10/95–FI Selonteko ja suositukset tiedoista ja taidoista kahdella erikoisalalla: oikomishoidossa ja suukirurgiassa. Komitea oli hyväksynyt englanninkielisen asiakirjan 4. toukokuuta 2001.) oikomishoidon erikoisalalla vaadittavista tiedoista ja taidoista.

Koulutusohjelman tavoitteena on antaa koulutettavalle sellaiset valmiudet, että hän oikomishoidon erikoishammaslääkärinä:

- omaa tietämyksen kallon ja kasvojen normaalista kasvusta ja osaa erottaa epänormaalin kehityksen
- osaa erityisesti tunnistaa leukojen ja purennan sekä hampaistokehityksen normaalin kehitykseen vaikuttavat seikat sekä osaa tarkasti diagnosoida mahdolliset kehityksen ja toiminnan poikkeavuudet
- osaa määrittää preventiivisen hoidon ja oikomishoidon toimenpiteiden indikaatiot sekä yksilön että laajojen väestöryhmien kannalta ja pystyy arvioimaan tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksia
- kykenee suorittamaan kaikki yleisesti suoritettavat oikomishoidon toimenpiteet ja tuntee myös näiden pitkäaikaiset vaikutukset ja pystyy perustelemaan tehdyt hoitopäätökset.
- pystyy arvioimaan oikomishoitoja terveystieteelliseltä kannalta
- osaa toimia erilaisissa ryhmissä suunniteltaessa ja toteutettaessa laaja-alaisia ja vaikeita oikomishoitoja

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa.

Käytännön koulutus tapahtuu osin Oulun yliopistollisen sairaalan (OYS) erikoistumisvirassa, osin (vähintään 18 kk) joko Oulun kaupungin terveyskeskuksen erikoistumisvirassa tai Kuopion yliopistollisessa keskussairaalassa tai erikseen sovittavassa terveyskeskuksessa/ sairaalassa (koulutussopimus).

Käytännön koulutus tapahtuu kouluttajan ohjauksessa suorittamalla erikoistumiskoulutukseen tarkoitettuja oikomishoitoja. Tällöin erikoistuva hammaslääkäri suorittaa oikomishoidon diagnosoinnin ja hoitosuunnitelmien laatimisen sekä näihin liittyvät kliiniset tutkimukset. Tärkeänä osana koulutusta on myös hoitojen pitkäaikainen arviointi ja jälkitarkastusten tekeminen. Mahdollisimman laaja-alaisen koulutuksen turvaamiseksi suoritettavat oikomishoidot sisältävät aikuisilla tehtäviä tavanomaisia oikomishoitoja sekä yhteistyössä hoidettavia leukakirurgiaa vaativia oikomishoitoja. Huomattava osa hoidoista on lapsilla eri kasvuvaiheissa tehtävää oikomishoitoa. Tämän lisäksi hoitoihin kuuluu erityisryhmillä tehtävää erityistason potilaiden oikomishoitoja.

TEOREETTINEN KOULUTUS JA JOHTAMISKOULUTUS

Teoreettisen koulutuksen laajuus on vähintään 40 tuntia/vuosi. Teoreettinen koulutus voi koostua valtakunnallisista oikomishoidon erikoistumiskoulutuksen koulutustilaisuuksista, lääkäripäivien koulutustilaisuuksista ja osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattiopintojen peruskursseille.

Erikoishammaslääkärin tutkintoon sisältyy 10 opintopisteen laajuinen *johtamiskoulutus*. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähijohtajakoulutus joko erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. yleiset määräykset kohta 4.6.).

Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan [www-sivulla](http://www.oulu.fi/ltk/) www.oulu.fi/ltk/

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutus (4-6 tuntia viikossa) on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta ja omaehtoista opiskelua. Koulutuksessa käydään systemaattisesti läpi oikomishoidon alan teoriapohjaa kirjallisuuteen pohjautuen.

Lisäksi toimipaikkakoulutukseen sisältyy seuraavia osakokonaisuuksia:

- osallistuminen soveltuvin osin hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin
- osallistuminen oman oppimiskokonaisuuden evaluaatioon ja kehittämiseen.

Koulutusohjelman vaatimukseen kuuluu myös kirjallisuuskatsausten tekeminen, joista yksi on laaja tai omaehtoinen analyttinen tutkielma. Tämä voidaan korvata osallistumalla julkaisuun johtavaan tieteelliseen tutkimustyöhön.

ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä 'lokikirjaa', joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Kirjat (viimeisin painos):

1. Okeson J.H.: Management of temporomandibular disorders and occlusion (Mosby)
2. Proffit W.R.: Contemporary orthodontics (Mosby)
3. Proffit W.R.: White R.P. & Sarver D.M.: Contemporary treatment of dentofacial deformity (Mosby)
4. McNamara J.A. Jr. & Brudon W.L.: Orthodontics and dentofacial orthopedics (Needham Press, Inc)
5. Sariola H., Frilander M., Heino T., Jernvall J., Partanen J., Sainio K., Salminen M. & Thesleff I.: Solusta yksilöksi, Kehitysbiologia, luvut 1-4, 6 ja 15-18 (Duodecim)

Lehdet (kolmen edellisen vuoden ajalta):

Ortodontian keskeiset tutkimustulokset seuraavista lehdistä:

1. American Journal of Orthodontics
2. European Journal of Orthodontics

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu:

1. Proffit W.R.: Contemporary orthodontics (Mosby)

KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Kariologia ja endodontia

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Leo Tjäderhane

e-mail: leo.tjaderhane@oulu.fi

puh. 0294 48 5510

Hammaslääketieteen laitos, pedodontian, kariesopin ja juurenhoidon oppiala
Aapistie 3, PL 5281, 90014 Oulun yliopisto

TAVOITTEET

Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa erikoishammaslääkäri, joka kykenee toimimaan alansa erikoishammaslääkärin tehtävissä siten, että hän

- hallitsee hampaiden kovakudosten ja hampaan pulpan sairauksien diagnostiikan, erotusdiagnoosiikan ja hoidon
- tuntee hampaiden kovakudokseen liittyvien sairauksien epidemiologian, etiologian ja patogeenisiin
- tuntee yleissairauksien ja niiden hoitojen aiheuttamat hammashoidolliset vaikutukset ja hammassairauksien yhteydet muihin sairauksiin
- hallitsee karieksen ehkäisyn anti-infektiiviset toimenpiteet sekä juurenhoidon problematiikan vakavasti sairailta potilailla
- hallitsee yleisanestesiassa ja ilokaasusedaatiassa tapahtuvan hammashoidon
- kykenee toimimaan erikoisalansa opettajana terveydenhuollon henkilökunnan koulutuksessa
- omaa kokemusta moniammatillisesta ryhmätyöstä ja sen johtamisesta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kk terveyskeskuksessa. Yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen tulee perustua hyväksytyyn koulutussopimukseen.

TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Pääainekoulutus

Pääaineeseen keskittyvä koulutus käsittää vähintään 2 vuotta kokonaiskoulutusajasta

Koulutukseen kuuluu potilashoidon lisäksi säännöllistä toimipaikkakoulutusta 4–6 tuntia viikossa ja teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia vuodessa.

Teoreettiseen koulutukseen voi kuulua valtakunnallisia erikoisalalan koulutustilaisuuksia, lääkäripäivien koulutustilaisuuksia sekä soveltuvin osin osallistumista lääketieteen lisensiaatin tutkintoon sisältyviin perusopintoihin.

Erikoishammaslääkärin tutkintoon sisältyy 10 opintopisteen laajuinen *johtamiskoulutus*. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähijohtajakoulutus

erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. yleiset määräykset kohta 4.6.).

Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan www-sivulla www.oulu.fi/ltk/

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

Toimipaikkakoulutus on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta sekä omaehtoista opiskelua. Lisäksi koulutukseen kuuluu osallistuminen hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin.

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee myös laatia vähintään kaksi kirjallisuustutkielmaa ja perehtyä erikoisalan opetukseen.

Sivuainekoulutus

- Pääainetta tukevia ja täydentäviä sivuaineopintoja tulee kuulua koulutukseen kouluttajan kanssa erikseen sovittavalta alueelta.
- Kariologian ja endodontian kannalta keskeisiä sivualueita ovat esim. protetiikka ja parentafysiologia, parodontologia, suugeriatria, pedodontia ja radiologia.
- Erikoistuva hammaslääkäri hoitaa ko. sivuaineen potilaista ja suorittaa ko. sivualueen kirjallisen kuulustelun.

ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä lokikirjaa, joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehittymistään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Kirjat (viimeisin painos)

1. Fejerskov O, Kidd E (toim.). Dental caries – the disease and its clinical management. Blackwell-Munksgaard 2008
2. Orstavik D, Pitt Ford T. Essential Endodontology: Prevention and Treatment of Apical Periodontitis, 2nd Edition. Wiley-Blackwell, 2007.
3. Haapasalo M., Endal U. & Friedman S. (Eds): Visual endodontics curriculum: An interactive DVD-ROM (Quintessence Publishing) uusin versio.

Lehdet (Kolmen edellisen vuoden ajalta painotusalueelle soveltuvien osien)

1. Caries Research
2. Journal of Dental Research
3. European Journal of Oral Sciences
4. Endodontic Topics: Endodontology and medically compromised patients. Vol 4, March 2003.
5. International Endodontic Journal
6. Suomen Hammaslääkärilehti

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu:

Kirjat (viimeisin painos)

1. Fejerskov O, Kidd E (toim.). Dental caries – the disease and its clinical management. Blackwell-Munksgaard 2008

2. Haapasalo M., Endal U. & Friedman S. (Eds): Visual endodontics curriculum: An interactive DVD-ROM (Quintessence Publishing) uusin versio.

Lehdet (Kolmen edellisen vuoden ajalta painotusalueelle soveltuvin osin)

1. Caries Research
2. Journal of Dental Research
3. Endodontic Topics: Endodontology and medically compromised patients. Vol 4, March 2003.
4. Suomen Hammaslääkärilehti

KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA,

Painotusala: Lasten hammashoito

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Leo Tjäderhane

e-mail: leo.tjaderhane@oulu.fi

puh. 0294 48 5510

Hammaslääketieteen laitos, pedodontian, kariesopin ja juurenhoidon oppiala
Aapistie 3, PL 5281, 90014 Oulun yliopisto

TAVOITTEET

Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa erikoishammaslääkäri, joka kykenee toimimaan alansa erikoishammaslääkärin tehtävissä siten, että hän

- on perehtynyt lasten ja nuorten hammashoitoon sen kaikilta osa-alueilta
- osaa toteuttaa alan vaativan erikoishoidon yhteistyössä muiden hammaslääketieteen ja lääketieteen erikoisalojen kanssa
- osaa toimia asiantuntijana lasten ja nuorten hyvinvointia koskevissa moniammatillisissa ryhmissä
- tuntee lasten yleissairauksien ja niiden hoitojen aiheuttamat hammashoidolliset vaikutukset ja hammassairauksien yhteydet muihin sairauksiin
- kykenee toimimaan erikoisalansa opettajana terveydenhuollon henkilökunnan koulutuksessa
- omaa kokemusta moniammatillisesta ryhmätyöstä ja sen johtamisesta
- hallitsee yleisanestesiassa ja ilokaasusedaatiassa tapahtuvan hammashoidon
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa. Yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen tulee perustua hyväksytyyn koulutus sopimukseen.

TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Pääainekoulutus

Pääaineeseen keskittyvä koulutus käsittää vähintään 2 vuotta kokonaiskoulutusajasta.

Koulutukseen kuuluu potilashoidon lisäksi säännöllistä toimipaikkakoulutusta 4–6 tuntia viikossa ja teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia vuodessa..

Teoreettiseen koulutukseen voi kuulua valtakunnallisia erikoisalalan koulustilaisuuksia, lääkäripäivien koulustilaisuuksia sekä soveltuvin osin osallistumista lääketieteen lisensiaatin tutkintoon sisältyviin perusopintoihin.

Erikoishammaslääkärin tutkintoon sisältyy 10 opintopisteen laajuinen *johtamiskoulutus*. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähijohtajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä

johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. yleiset määräykset kohta 4.6.).

Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan [www-sivulla www.oulu.fi/ltk/](http://www.oulu.fi/ltk/)

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

Toimipaikkakoulutus on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta sekä omaehtoista opiskelua. Lisäksi koulutukseen kuuluu osallistuminen hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin.

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee myös laatia vähintään kaksi kirjallisuustutkielmaa ja perehtyä erikoisalain opetukseen.

Sivuainekoulutus

- Pääainetta tukevia ja täydentäviä sivuaineopintoja tulee kuulua koulutukseen kouluttajan kanssa erikseen sovittavalta alueelta.
- Lasten hammashoidon kannalta keskeisiä sivualueita ovat esim. ortodontia, parentafysiologia, parodontologia ja radiologia.
- Erikoistuva hammaslääkäri hoitaa ko. sivualueen potilaista ja suorittaa ko. sivualueen kuulustelun.

ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä lokikirjaa, joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehittymistään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Kirjat (viimeisin painos)

1. Koch G & Poulsen S: Pediatric dentistry- A clinical approach. (Munksgaard)
2. Welbury R: Paediatric dentistry. (Oxford)
3. Fejerskov O & Kidd E: Dental caries: the disease and its clinical management. (Oxford)
4. Andreasen JO, Bakland LK, Flores MT, Andreasen FM, Andersson L: Traumatic Dental Injuries: A Manual Wiley-Blackwell
5. Sariola H, Frilander M, Heino T, Jernvall J, Partanen J, Sainio K, Salminen M & Thesleff I: Solusta yksilöksi, Kehitysbiologia, luvut 1-4, 6 ja 15-18 (Duodecim)
6. Proffit WR. Contemporary: Orthodontics (Mosby)

Lehdet (kolmen viimeisen vuoden ajalta)

1. International Journal of Paediatric Dentistry
2. European Archives of Paediatric Dentistry
3. Dental Traumatology
4. Journal of Dental Research (soveltuvien osien)
5. Suomen Hammaslääkärilehti (soveltuvien osien)
6. Duodecim (soveltuvien osien)

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu:

Lasten hammashoidon sivuosa-alueeksi valitun kuulusteluvaatimuksena on viimeinen painos kirjasta:

1. Koch G & Poulsen S: Pediatric dentistry - A clinical approach. (Munksgaard)

KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Parodontologia

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija

Professori Tellervo Tervonen

e-mail: tellervo.tervonen@oulu.fi

puh. 0294 48 5493

Hammaslääketieteen laitos, parodontologian ja geriatrisen hammaslääketieteen oppiala
Aapistie 3, PL 5281, 90014 Oulun yliopisto

TAVOITTEET

Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa erikoishammaslääkäri, joka kykenee toimimaan alansa erikoishammaslääkärin tehtävissä siten, että hän:

- tuntee parodontologian alaan kuuluvien sairauksien epidemiologian, etiologian ja patogeeniin
- hallitsee parodontiumin sairauksien diagnostiikan
- tuntee yleissairauksien ja niiden hoitojen aiheuttamat altisteet parodontiumille ja vaikutukset yleisterveyteen
- hallitsee parodontaalisairauksien ehkäisyn, anti-infektiiviset toimenpiteet sekä parodontaalikirurgian mukaan lukien rekonstruktiiviset toimenpiteet ja tavanomainen implanttikirurgia
- kykenee toimimaan erikoisalansa asiantuntijana terveydenhuollon henkilökunnan koulutuksessa
- omaa kokemusta moniammatillisesta ryhmätyöstä ja sen johtamisesta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon.

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa. Yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen tulee perustua hyväksytyyn koulutus sopimukseen. Koulutukseen kuuluu vähintään 1 vuoden ja enintään 1v 6 kk yliopistosairaalajakso. Lisäksi koulutukseen voi sisältyä enintään 1 vuoden päätoiminen palvelu parodontologiaan liittyvissä opetus- ja tutkimustehtävissä, kuitenkin siten, että päätoimisen parodontologian alalta suoritettavan tutkimuksen osuus voi olla enintään 6 kuukautta.

TEOREETTINEN KOULUTUS JA JOHTAMISKOULUTUS

Pääainekoulutus

Pääaineeseen keskittyvän koulutuksen laajuus on vähintään 2,5 vuotta kokonaiskoulutusajasta.

Koulutukseen kuuluu potilashoidon lisäksi teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia/vuosi seuraavasti:

Kurssimuotoinen koulutus koostuu valtakunnallisista ja kansainvälisistä erikoisalalan koulustilaisuuksista tai muista soveltuvista koulustilaisuuksista tai osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattikoulutuksen perusopintoihin.

Erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen *johtamiskoulutus*. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen

lähijohtajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. yleiset määräykset kohta 4.6.). Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan [www-sivulla www.oulu.fi/ltk/](http://www.oulu.fi/ltk/)

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

Toimipaikkakoulutus käsittää kirjallisuuden referointeja, seminaareja, tapausselostuksia ja demonstraatioita. Koulutuksessa käydään systemaattisesti läpi erikoisalalan teoriapohjaa kirjallisuuteen perustuen. Toimipaikkakoulutusta kuuluu koulutukseen 4-6 tuntia viikossa

Lisäksi toimipaikkakoulutukseen sisältyy osallistuminen soveltuvin osin hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin.

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee laatia vähintään kaksi kirjallisuustutkielmaa ja antaa oman erikoisalansa opetusta ja/tai täydennyskoulutusta. Koulutukseen voi sisältyä myös parodontologian alan tutkimusta.

Sivuainekoulutus

- pääainetta tukevia ja täydentäviä sivuaineopintoja tulee kuulua koulutukseen kouluttajan kanssa erikseen sovittavalta alueelta

Parodontologian sivuaineopintoja suorittava hoitaa ko. alueen potilaita ja suorittaa sivuaineen kirjallisen kuulustelun.

ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä 'lokikirjaa', joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Kirjat (viimeisin painos)

1. Carranza's Clinical Periodontology. Newman M.G., Takei H.H., Klokkevold P.R. Carranza F.A.(Eds.) (Saunders)
2. Lindhe J., Karring T & Lang N.P. (Eds.): Clinical periodontology and implant dentistry, volume 1 and 2 (Munksgaard)

Lehdet (kolmen edellisen vuoden ajalta)

1. Journal of Periodontology
2. Journal of Clinical Periodontology
3. Periodontology 2000.

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu

Kirja (viimeisin painos)

Carranza's Clinical Periodontology: Newman M.G., Takei H.H., Klokkevold P.R. Carranza F.A. (Eds) (Sounders)

KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA

Painotusala: Protetiikka ja purentafysiologia

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija

Professori Aune Raustia

e-mail: aune.raustia@oulu.fi

puh. 0294485497

Hammaslääketieteen laitos, hammasproteesin ja kliinisen purentafysiologian oppiala
Aapistie 3, PL 5281, 90014 Oulun yliopisto

TAVOITTEET

Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa erikoishammaslääkäri, joka kykenee toimimaan alansa erikoishammaslääkärin tehtävissä siten, että hän:

- hallitsee purentaelimistön toimintahäiriöiden diagnostiikan ja hoidon
- kykenee suorittamaan alaan kuuluvat diagnostiset ja hoidolliset toimenpiteet
- hallitsee teorian ja kykenee suorittamaan purentaan kuntoutukseen tähtäävät proteettiset toimenpiteet
- omaa riittävät tiedot ja taidot erityisaluetta läheisesti sivuavilta hammaslääketieteen ja lääketieteen osa-alueilta
- kykenee toimimaan erikoisalansa asiantuntijana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- omaa kokemusta moniammatillisesta ryhmätyöstä ja sen johtamisesta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon.

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa. Yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen tulee perustua hyväksytyyn koulutus sopimukseen. Koulutukseen voi sisältyä enintään 1 vuoden päätoiminen palvelu proteettiseen ja purentafysiologiseen hoitoon liittyvissä opetus- ja tutkimustehtävissä, kuitenkin siten, että päätoimisen protetiikan ja purentafysiologian alalta suoritettavan tutkimuksen osuus on enintään 6 kuukautta

TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Pääainekoulutus

Pääaineeseen keskittyvän koulutuksen laajuus on vähintään 2.5 vuotta kokonaiskoulutusajasta ja yliopistosairaalassa suoritettavan koulutuksen osuus on vähintään 1 vuosi ja enintään 1.5. vuotta. Yliopistosairaalaosuus sijoittuu pääsääntöisesti koulutusvaiheen loppuun.

Koulutukseen kuuluu potilashoidon lisäksi teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia/vuosi seuraavasti:

Kurssimuotoinen koulutus voi koostua valtakunnallisista ja kansainvälisistä erikoisalan koulutustilaisuuksista tai muista soveltuvista koulutustilaisuuksista tai osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattikoulutuksen perusopintoihin

Teoreettinen koulutus voi koostua valtakunnallisista erikoisalan koulutustilaisuuksista, lääkäripäivien koulutustilaisuuksista tai osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattikoulutuksen perusopintoihin.

Erikoishammaslääkärin tutkintoon sisältyy 10 opintopisteen laajuinen *johtamiskoulutus*. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähijohtajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. yleiset määräykset kohta 4.6.).

Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan www-sivulla www.oulu.fi/ltk/

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

Toimipaikkakoulutus käsittää kirjallisuuden referointeja, seminaareja, tapausselostuksia ja demonstraatioita. Koulutuksessa käydään systemaattisesti läpi erikoisalan teoriapohjaa kirjallisuuteen perustuen. Lisäksi toimipaikkakoulutukseen sisältyy osallistuminen soveltuvin osin hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin. Koulutukseen kuuluu toimipaikkakoulutusta 4-6 tuntia/viikko.

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee laatia vähintään kaksi kirjallisuustutkielmaa ja antaa oman erikoisalansa opetusta ja /tai täydennyskoulutusta. Koulutukseen voi sisältyä myös protetiikan ja/tai parentafysiologian alan tutkimusta.

Sivuaineopetus

Pääainetta tukevia ja täydentäviä sivuaineopintoja tulee kuulua koulutukseen kouluttajan kanssa erikseen sovittavalta alueelta.

Protetiikan ja parentafysiologian sivuaineopintoja suorittava perehtyy ko. alueen potilashoittoon, osallistuu toimipaikkakoulutukseen ja suorittaa kirjallisen sivu-osa-alueen kuulustelun.

ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä 'lokikirjaa', joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Kirjat (viimeisin painos)

1. Okeson J.P.: Management of temporomandibular disorders and occlusion (Mosby)
2. Öwall B., Käyser A.F. & Carlsson G.E.: Prosthodontics. Principles and management strategies (Mosby-Wolfe)
3. Shillingburg H.T., Jacobi R. & Brackett S.E.: Fundamentals of tooth preparations for cast metal and porcelain restorations (Quintessence)
4. O'Brien W.J.: Dental materials and their selection (Quintessence), uusin painos
1. 5. Osseointegration: On continuing Synergies in Surgery, Prosthodontics and Biomaterials (Quintessence). Edited by George Zarb, Tomas Albrektsson, General Baker, Steven Eckert, Clark Stanford, Dennis Tarnow and Ann Wenneberg. ISBN 978-0-86715-479-5
5. Karlsson S., Nilner K. & Dahl B. (Eds.): A textbook of fixed prosthodontics. The Scandinavian approach (Förlagshuset Gothia)

Lehdet (kolmen edellisen vuoden ajalta)

1. International Journal of Prosthodontics
2. Clinical Oral Implants Research
3. Journal of Oral Rehabilitation
4. Journal of Craniomandibular Practice

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu:

Kirjat (viimeisin painos)

1. Okeson J.P.: Management of temporomandibular disorders and occlusion (Mosby)
2. Öwall B., Käyser A.F. & Carlsson G.E.: Prosthodontics. Principles and management strategies (Mosby-Wolfe)

Lehdet (kolmen edellisen vuoden ajalta)

1. International Journal of Prosthodontics
2. Clinical Oral Implants Research
3. Journal of Oral Rehabilitation
4. Journal of Craniomandibular Practice

SUU- JA LEUKAKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Kyösti Oikarinen

e-mail: kyosti.oikarinen@oulu.fi

puh. 0294 48 5442

Hammaslääketieteen laitos, suu- ja leukakirurgian osasto
Aapistie 3, PL 5281, 90014 Oulun yliopisto

TAVOITTEET

Koulutuksen tarkoituksena on antaa koulutettavalle riittävät tiedot ja taidot suu- ja leukakirurgian eri osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi hyvän kriittiseen, tieteelliseen tutkimukseen perustuvaan, itsenäiseen, ja kokonaisvaltaiseen työskentelyyn suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Suu- ja leukakirurgian opintojen lisäksi koulutuksessa perehdytään terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon, johtamiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön.

Koulutusohjelman suoritettuaan suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkärin tulee

- kyetä itsenäisesti toimimaan alansa erikoishammaslääkärin tehtävissä siten, että hän hallitsee erikoisalaansa kuuluvien elinten rakenteen ja toiminnan sekä sairauksien, vammojen ja kehityshäiriöiden diagnostiikan, ehkäisyn, hoidon ja kuntoutuksen niin yksilö- kuin väestötasollakin ja kykenee itsenäisesti laatimaan suu- ja leukakirurgisen potilaan hoitosuunnitelman
- hallita leikkausindikaatioiden ja leikkaukelpoisuuden arvioinnin sekä leikkausmenetelmän valinnan ja preoperatiivisen tutkimuksen ja hoidon
- suoriutua itsenäisesti suu- ja leukakirurgiaan kuuluvasta päivystyksellisestä sekä elektiivisestä leikkaustoiminnasta
- hallita postoperatiivisen hoidon ja suu- ja leukakirurgisen potilaan kuntoutuksen
- kyetä oman alansa suunnitteluun ja kehittämiseen
- osata arvioida hoidon tuloksia tieteellisin menetelmin
- olla perehtynyt ja osata hyödyntää niitä hammaslääketieteen ja lääketieteen osa-alueita, jotka sivuavat keskeisesti suu- ja leukakirurgiaa
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

KÄYTÄNNÖN PALVELU 4 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 6 vuotta. Koulutuksesta vähintään 9 kuukautta tulee suorittaa terveyskeskuksessa. Koulutukseen sisältyy käytännön palvelun lisäksi teoreettisia opintoja. Mikäli koulutettavalla on suoritettuna klinisiä lääketieteen lisensiaatin opintoja vähintään 145 opintopistettä, voidaan tällä korvata kahden vuoden koulutus.

Käytännön koulutus tapahtuu sairaalahammaslääkärin virassa tai muussa koulutusyksikön erikoistumispalveluksi hyväksymässä virassa tai toimessa. Pääosa koulutuksesta palvelullaan OYS:n hammas- ja suusairauksien klinikassa. Osa erikoistumisesta voidaan suorittaa koulutuksesta vastuussa olevan yksikön hyväksymissä muissa terveydenhuollon yksiköissä kuten keskussairaaloissa ja terveyskeskuksissa. Suu- ja leukakirurgian alan tutkimustyötä voidaan hyväksyä erikoistumiseen korkeintaan 6 kk.

Käytännön koulutus sisältää jatkokoulutettavan osallistumisen suu- ja leukakirurgiseen päivystykseen sekä itsenäisesti että avustavana leikkaajana osallistumisen keskeisiin suu- ja leukakirurgisiin toimenpiteisiin ja hoitoihin, joista koulutettava pitää erillistä lokikirjaa. Kliinisen työskentelyn sisältö vaihtoehtoisissa palveluissa muissa lääketieteen klinikoissa sovitaan erikseen.

TEOREETTINEN KOULUTUS JA JOHTAMISKOULUTUS

Teoreettinen koulutus voi koostua valtakunnallisista/koulutusyksikön ulkopuolisista suu- ja leukakirurgian ja sitä sivuavien erikoisalojen koulutustilaisuuksista, lääkäripäivien koulutustilaisuuksista ja osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensointiopintojen kliinisille aloille

Erikoishammaslääkärin tutkintoon sisältyy 10 opintopisteen laajuinen *johtamiskoulutus*. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähijohtajakoulutus suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. yleiset määräykset kohta 4.6.). Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan [www-sivulla www oulu.fi/ltk/](http://www oulu.fi/ltk/)

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee osallistua myös säännölliseen toimipaikkakoulutukseen 4-6 tuntia/viikko. Koulutus sisältää osallistumista oman klinikan ja hammaslääketieteen laitoksen järjestämiin seminaari- ja opetustilaisuuksiin ja potilasseminaareihin.

Koulutukseen kuuluu myös vuosittain vähintään yhden laajan kirjallisuuskatsauksen laatiminen.

ARVIOINTI JA OHJAUS

Erikoistuva hammaslääkäri laatii yhdessä koulutuksen vastuuhenkilön kanssa koulutuksen alussa henkilökohtaisen oppimissuunnitelman, joka sisältää sekä käytännön koulutuksen, teoreettisen koulutuksen että täydentävän lääketieteellisen koulutuksen jaksot. Suunnitelmaa tarkennetaan opintojen edetessä. Oppinen on nousujohteista ja sitä arvioidaan säännöllisin väliajoin sekä tutorin että erikoistuvan toimesta. Arvioinnin tukena käytetään kliinisiä ja teoreettisia opintosuorituksia sisältävää lokikirjaa sekä erikoistuvan ja ohjaajien täyttämää arviointilomaketta.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Kirjat (viimeisin painos)

1. Ward-Booth P., Schendel S.A. & Hausamen J.-E.: Maxillofacial surgery. Vol. 1-2 (Elsevier Churchill Livingstone)
2. Fonseca R.J. & Walker R.V(eds): Oral and maxillofacial trauma. Vol. 1-2 (Elsevier Saunders)
3. Proffit WR., White Jr RP. Sarver DM: Contemporary Treatment of Dentofacial Deformity (Mosby)
4. Neville B.W., Damm D.D., Allen & Bouquot: Oral and maxillofacial pathology (Saunders Elsevier)
5. Shah J.P. (ed): Cancer of the Head and Neck

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. International Journal of Oral and Maxillofacial Surgery
2. Journal of Oral and Maxillofacial Surgery
3. Journal of Craniomaxillofacial Surgery
4. Plastic & Reconstructive Surgery (suu- ja leukakirurgiaa koskevat artikkelit)

Lainsäädäntö soveltuvin osin.

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu

1. Ward-Booth P., Schendel S.A. & Hausamen J.-E.: Maxillofacial surgery. Vol. I-II (Churchill Livingstone)

TERVEYDENHUOLTO

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Jorma Virtanen

e-mail: jorma.virtanen@oulu.fi

puh. 0294 48 5584

Hammaslääketieteen laitos, sosiaalihammaslääketieteen oppiala
Aapistie 3, PL 5281, 90014 Oulun yliopisto

TAVOITTEET

Terveydenhuollon erikoishammaslääkärin tulee hallita seuraavat asiakokonaisuudet

- terveyden, sairauden ja sosiaalisen ympäristön kehityssuunnat Suomessa ja maailmalla sekä näiden vaikutukset omaan toimintaympäristöön
- terveydenhuollon toimintatapojen perusteena olevan tieteellisen tiedon karttumisprosessi sekä tutkimustiedon kriittinen arviointi, soveltaminen ja tuottaminen oman toimintaympäristön tarpeisiin
- terveydenhuollon suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin peruseriaatteet
- terveydenhuollon säädökset ja etiikka
- sosiaali- ja terveydenhuollon moniammatillinen johtaminen
- sosiaali- ja terveydenhuollon taloudelliset kysymykset

Erikoistumiskoulutukseen liittyvä pakollinen moniammatillinen johtamiskoulutus voidaan sisällyttää henkilökohtaisessa oppimissuunnitelmassa sekä käytännön palveluun että teoreettiseen koulutukseen.

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa.

Terveydenhuollon erikoishammaslääkärikoulutus suoritetaan yliopiston hyväksymässä toimessa tai tehtävässä.

Terveydenhuollon koulutusohjelman käytännön koulutus sisältää toimimisen terveydenhuollon suunnittelu-, seuranta- ja arviointitehtävissä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa erikseen sovittavissa organisaatioissa (esim. yliopisto, sosiaali- ja terveysministeriö, THL, terveyskeskus). Käytännön koulutukseen liittyy toimipaikkakoulutus, joka sisältää osallistumisen organisaatioiden säännölliseen toimintaan kuten kokouksiin, seminaareihin ja koulutustilaisuuksiin. Käytännön koulutuksen laajuus on 83 *opintopistettä*.

TEOREETTINEN KOULUTUS

Teoreettisten opintojen tavoitteena on perehdyttää koulutettava terveydenhuollon hallinto- ja asiantuntijatehtävissä tarvittaviin tietoihin, taitoihin ja niiden soveltamiseen. Opinnot valitaan niin, että ne muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka rakentuu oppijan aiemman tiedon ja kokemuksen sekä tavoitteiden mukaan. Erityisesti perehdytään tiedon hankintaan ja kriittiseen arviointiin, omaa toimintaympäristöä koskevan tiedon tuottamiseen, menetelmäopintoihin, hallintoon, johtamiseen,

suunnitteluun sekä eettisiin ja taloudellisiin kysymyksiin. Teoreettisia opintoja tulee olla vähintään 90 opintopistettä, joihin sisältyy opinnäytetyö, joka on laajuudeltaan 23 opintopistettä.

Erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyy 10 opintopistettä johtamiskoulutusta. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähijohtajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. yleiset määräykset kohta 4.6.). Terveystieteiden koulutusohjelman pakollinen moniammatillinen johtamiskoulutus voidaan sisällyttää henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan sekä käytännön palveluun että teoreettiseen koulutukseen. Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan [www-sivulla www oulu.fi/ltk/](http://www oulu.fi/ltk/)

ARVIOINTI JA OHJAUS

Erikoistuva hammaslääkäri laatii koulutuksen alussa henkilökohtaisen oppimissuunnitelman, jota tarkennetaan opintojen edetessä. Henkilökohtaisen oppimissuunnitelman pohjana ovat erikoistuvan ja kouluttajan yhdessä asettamat tavoitteet koulutukselle. Oppimista arvioidaan asetettujen tavoitteiden pohjalta säännöllisin väliajoin, kuitenkin vähintään vuosittain. Arvioinnin tukena käytetään säännöllisesti päivitettävää oppimispäiväkirjaa. Erikoistuva hammaslääkäri arvioi myös saamaansa koulutusta ja sen toimivuutta.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Kirjat (viimeisin painos):

1. Pine C. & Harris R. (eds): Community Oral Health (Quintessence Publishing)
2. Lääkärin etiikka (Suomen Lääkäriliitto)
3. Mäntyranta T., Elonheimo O., Mattila J. & Viitala J. (toim.): Terveyspalveluiden suunnittelu (Duodecim) luvut II, V–VII
4. Sintonen H. & Pekurinen M.: Terveystaloustiede (WSOY)
5. Mäkelä M., Kaila M., Lampe K. & Teikari M. (toim.): Menetelmien arviointi terveydenhuollossa (Duodecim)
6. Koskenvuo K. (toim.): Lääkärintyö ja laki. (Duodecim) sekä sen liitteessä ”Lääkärin työssä huomioon otettavat säädökset” mainitut ja muut terveydenhuoltoa koskevat ajantasaiset säädökset mahdollisine muutoksineen (www.finlex.fi)
7. Järvinen P.: Menestyvän työyhteisön pelisäännöt (WSOYpro)
8. Hackshaw A., Paul E. & Davenport E.: Evidence-based dentistry. An introduction (Blackwell Publishing)
9. Ståhl T, Rimpelä A (toim.). Terveystieteiden edistäminen tutkimuksen ja päätöksenteon haasteena (Yliopistopaino).
10. Terveystieteiden edistämisen laatusuositus (STM Julkaisuja 2006:19)

Lehdet ja verkkojulkaisut (kolme edellisen vuoden ajalta)

1. Suomen Hammaslääkärilehti
2. Community Dental Health

Verkkojulkaisut

1. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön toimintasuunnitelma vuodelle 20XX (kulloinkin voimassa oleva)

LIITE

420/2012

Dokumentin versiot

- [Viitetiedot](#)
- [På svenska](#)

Annettu Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 2012

Valtioneuvoston asetus erikoislääkäriin ja erikoishammaslääkäriin tutkinnoista

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään yliopistolain (558/2009) 7 §:n 3 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa 954/2011:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään yliopistolaissa (558/2009) tarkoitetuissa yliopistoissa suoritettavista erikoislääkäriin ja erikoishammaslääkäriin tutkinnoista, jotka ovat yliopistojen ammatillisia jatkotutkintoja.

2 §

Koulutusvastuu

Erikoislääkäriin tutkinnon ja erikoishammaslääkäriin tutkinnon voi suorittaa Helsingin yliopistossa, Itä-Suomen yliopistossa, Oulun yliopistossa, Tampereen yliopistossa ja Turun yliopistossa.

3 §

Yhteistyöelimet

Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta koskevissa kysymyksissä valtakunnallisena yhteistyöelimenä toimii terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 41 §:ssä tarkoitettu neuvottelukunta tai sen jaosto.

Kunkin erikoislääkäri- tai erikoishammaslääkärikoulutusta antavan yliopiston yhteydessä on lisäksi alueellista yhteistyötä varten erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen alueellinen neuvottelukunta. Neuvottelukunnassa on yliopiston, erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien sekä perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon toimintayksiköiden nimeämiä jäseniä.

4 §

Koulutukseen ottaminen

Erikoislääkäriin tutkintoa suorittamaan voidaan ottaa henkilö, joka on saanut oikeuden tai luvan harjoittaa Suomessa lääkäriin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä.

Erikoishammaslääkäriin tutkintoa suorittamaan voidaan ottaa henkilö, joka on saanut oikeuden tai luvan harjoittaa Suomessa hammaslääkäriin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä ja joka on työskennellyt päätoimisesti hammaslääkäriin kliinisissä tehtävissä vähintään kaksi vuotta.

5 §

Erikoislääkäriin ja erikoishammaslääkäriin tutkintoon johtavan koulutuksen tavoitteet

Erikoislääkäriin ja erikoishammaslääkäriin tutkintoon johtavan koulutuksen tavoitteena on perehdyttää lääkäri tai hammaslääkäri erikoisalansa tieteelliseen tietoon ja tiedonhankintaan ja antaa hänelle valmiudet alansa

erikoislääkäriin tai erikoishammaslääkäriin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen ja erikoisalansa kehittämiseen sekä toimimiseen erikoislääkäriin tai erikoishammaslääkäriin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Koulutuksen tulee antaa erikoislääkärille ja erikoishammaslääkärille valmiudet hallita vaativia diagnostisia menetelmiä sekä suunnitella ja toteuttaa erikoisalansa vaativa sairauksien ennaltaehkäisy ja hoito yksilö- ja väestötasolla. Koulutuksen tavoitteena on lisäksi, että lääkäri tai hammaslääkäri perehtyy terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon, johtamiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön.

6 §

Erikoislääkäriin tutkintoon johtavan koulutuksen järjestäminen

Erikoislääkäriin tutkintoon johtava koulutus järjestetään koulutusohjelman, jonka pituus täysipäiväisenä ohjattuna opiskeluna joko viisi tai kuusi vuotta.

Koulutusohjelmat, joiden pituus on viisi vuotta, ovat:

- 1) foniatria;
- 2) fysiatria;
- 3) geriatria;
- 4) kliininen kemia;
- 5) kliininen mikrobiologia;
- 6) kliininen neurofysiologia;
- 7) korva-, nenä- ja kurkkutaudit;
- 8) liikuntalääketiede;
- 9) oikeuslääketiede;
- 10) patologia;
- 11) perinnöllisyyslääketiede;
- 12) silmätaudit;
- 13) syöpätaudit;
- 14) terveydenhuolto.

Koulutusohjelmat, joiden pituus on kuusi vuotta, ovat:

- 1) akuuttilääketiede;
- 2) anestesiologia ja tehohoito;
- 3) endokrinologia;
- 4) gastroenterologia;
- 5) gastroenterologinen kirurgia;
- 6) ihotaudit ja allergologia;
- 7) infektiosairaudet;
- 8) kardiologia;
- 9) keuhkosairaudet ja allergologia;
- 10) kliininen farmakologia ja lääkehoito;
- 11) kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede;
- 12) kliininen hematologia;
- 13) käsikirurgia;
- 14) lastenkirurgia;
- 15) lastenneurologia;
- 16) lastenpsykiatria;
- 17) lastentaudit;
- 18) naistentaudit ja synnytykset;
- 19) nefrologia;
- 20) neurokirurgia;
- 21) neurologia;

- 22) nuorisopsykiatria;
- 23) oikeuspsykiatria;
- 24) ortopedia ja traumatologia;
- 25) plastiikkakirurgia;
- 26) psykiatria;
- 27) radiologia;
- 28) reumatologia;
- 29) sisätaudit;
- 30) suu- ja leukakirurgia;
- 31) sydän- ja rintaelinkirurgia;
- 32) työterveyshuolto;
- 33) urologia;
- 34) verisuonikirurgia;
- 35) yleiskirurgia;
- 36) yleislääketiede.

Erikoislääkärin tutkintoon johtavan kahden tai useamman koulutusohjelman opintojen yhteisistä osuuksista voidaan muodostaa yhteinen koulutusrunko, kun se on perusteltua yhteisen aineksen laajuuden ja erikoislääkärin tehtävissä tarvittavien valmiuksien vuoksi.

7 §

Erikoishammaslääkärin tutkintoon johtavan koulutuksen järjestäminen

Erikoishammaslääkärin tutkintoon johtava koulutus järjestetään koulutusohjelman, jonka pituus täysipäiväisenä ohjattuna opiskeluna on joko kolme tai kuusi vuotta.

Koulutusohjelmat, joiden pituus on kolme vuotta, ovat:

- 1) hammaslääketieteellinen diagnostiikka;
- 2) hampaiston oikomishoito;
- 3) kliininen hammashoito;
- 4) terveydenhuolto.

Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelman pituus on kuusi vuotta.

8 §

Erikoislääkärin tutkinnon suorittaminen

Erikoislääkärin tutkinnon suorittamiseksi lääkärin tulee:

- 1) suorittaa hyväksytysti 6 §:n 2 momentin mukaisessa koulutusohjelmassa vaadittu viiden vuoden käytännön koulutus tai 6 §:n 3 momentin mukaisessa koulutusohjelmassa vaadittu kuuden vuoden käytännön koulutus kouluttajan ohjaamana yliopiston hyväksymässä erikoisalan koulutukseen tarkoitetussa virassa, toimessa tai tehtävässä sekä osallistua tänä aikana yliopiston hyväksymällä tavalla säännölliseen toimipaikkakoulutukseen;
- 2) suorittaa yliopiston hyväksymä teoriakoulutus;
- 3) osallistua oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin;
- 4) suorittaa yliopistojen yhteistyönä järjestettävä valtakunnallinen erikoisalakohtainen kuulustelu.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta koulutusajasta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei terveyskeskuksessa suoritettavaa koulutusaikaa lukuun ottamatta koske seuraavia koulutusohjelmia:

- 1) foniatria;

- 2) kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede;
- 3) kliininen kemia;
- 4) kliininen mikrobiologia;
- 5) kliininen neurofysiologia;
- 6) neurokirurgia;
- 7) oikeuslääketiede;
- 8) perinnöllisyyslääketiede;
- 9) suu- ja leukakirurgia;
- 10) syöpätaudit.

Yliopisto voi myöntää erikoisalakohtaisesti luvan poiketa 2 momentissa säädetystä yliopistollisen sairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutuksen kestoa koskevasta vaatimuksesta, jos keskussairaalat tai muut sairaalat eivät voi osoittaa koulutuspaikkaa kohtuullisen ajan kuluessa. Ennen luvan myöntämistä yliopiston on pyydettävä asiasta lausunto 3 §:ssä tarkoitelta erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen alueelliselta neuvottelukunnalta. Lupa voidaan myöntää enintään kolmen vuoden ajaksi.

9 §

Erikoishammaslääkärin tutkinnon suorittaminen

Erikoishammaslääkärin tutkinnon suorittamiseksi hammaslääkärin tulee:

- 1) suorittaa hyväksytysti 7 §:n 2 momentin mukaisessa koulutusohjelmassa vaadittu kolmen vuoden käytännön koulutus tai 7 §:n 3 momentin mukaisessa koulutusohjelmassa vaadittu kuuden vuoden käytännön koulutus kouluttajan ohjaamana yliopiston hyväksymässä erikoisan koulutukseen tarkoitettussa virassa, toimessa tai tehtävässä sekä osallistua tänä aikana yliopiston hyväksymällä tavalla säännölliseen toimipaikkakoulutukseen;
- 2) suorittaa yliopiston hyväksymä teoriakoulutus;
- 3) osallistua oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin;
- 4) suorittaa yliopistojen yhteistyönä järjestettävä valtakunnallinen erikoisalakohtainen kuulustelu.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua koulutusajasta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei terveyskeskuksessa suoritettavaa koulutusaikaa lukuun ottamatta koske hammaslääketieteellisen diagnostiikan eikä suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmaa.

Yliopisto voi myöntää erikoisalakohtaisesti luvan poiketa 2 momentissa säädetystä yliopistollisen sairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutuksen kestoa koskevasta vaatimuksesta, jos keskussairaalat tai muut sairaalat eivät voi osoittaa koulutuspaikkaa kohtuullisen ajan kuluessa. Ennen luvan myöntämistä yliopiston on pyydettävä asiasta lausunto 3 §:ssä tarkoitelta erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen alueelliselta neuvottelukunnalta. Lupa voidaan myöntää enintään kolmen vuoden ajaksi.

10 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

Tällä asetuksella kumotaan erikoislääkärin tutkinnosta annettu asetus (678/1998) ja erikoishammaslääkärin tutkinnosta annettu valtioneuvoston asetus (316/2003).

Tämän asetuksen voimaan tullessa erikoislääkärin tutkintoa varten opiskelemaan voidaan hänen niin halutessaan soveltaa tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä vuoden 2022 loppuun ja erikoishammaslääkärin tutkintoa varten opiskelemaan vuoden 2020 loppuun. Yliopistot päättävät järjestelyistä, joita tämän asetuksen mukaiseen koulutukseen siirtymiseen liittyy.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 2012

Opetusministeri
Jukka Gustafsson

Hallitussihteeri
Laura Hansén